De dialecto Heracliensium italicorum ...

Richard Carl Meister

DE DIALECTO
HERACLIENSIUM ITALICORUM.

DISSERTATIO INAUGURALIS

QUAM

SUMMORUM IN PHILOSOPHIA HONORUM

AB

AMPLISSIMO PHILOSOPHORUM ORDINE

UNIVERSITATIS LIPSIENSIS

OBTINENDORUM CAUSA

SCRIPSIT

Richard
RICARDUS MEISTER

DRESDENSIS.

LIPSIAE

EX OFFICINA HUNDERTSTUND & PRIES.

MDCCCLXXI.

PROLEGOMENA.

§ 1. De fontibus.

Anno 1732 in alveo torrentis per Lucaniam fluentis, qui ab antiquis Acalander, nunc Salandra vel Salandrella vocatur, illae aereae tabulae musei Neapolitani, ex quibus nostram Heracliensium dialecti notitiam haurimus, ab aratore quodam, qui cum bubus flumen transibat, repertae sunt. Utraque mutilata erat, tamen fragmentum, quo addito prior integra fiebat paucis annis post, nescitur quo modo, detectum, in Angliam delatum, ibique a Maittairio 1736 editum est. Illas vero Guevara eques coemit, quas Carolo regi utriusque Siciliae donaret, quod ut majore cum splendore et gloria fieret, Mazocchium pleno commentario eas jussit ornare. Sic exstitit illud vastum Mazocchii opus, cujus nostra id potissimum interest, quod inscriptiones ratione quadam non inepte excogitata adhibita quam simillimae chartis mandatae sunt. Fragmentum Brittanicum, quod nec in manibus habuit, nec ut eodem modo, quo tabulae Neapolitanae, exprimeretur, efficere potuit, ex Maittairio libello denuo editum nec non commentario auctum, Mazocchius suae de priore tabula diatribae praemisit. Quam Mazocchii editionem tabularum Franzius repetivit in C. J. Gr. III. n. 5764. 5775 eo modo quo solent editores C. J., ut primum uncialibus inscriptiones ad litteram repetitas, tum emendatas minusculis scribi curaret [1]). Denique Momm-

1) In eis vero, quas emendatas voluit, majore quam licet, licentia versatus esse videtur, nimium et analogiae curiosus, et ei observa-

senus fragmentum Britannicum, quod hodie cum priore tabula conferruminatum in museo Neapolitano exstat, denuo contulit (vd. C. J. Gr. III Addenda et Corrigenda p. 1253), qua collatione nunc certe Maittairium non illa, qua putabant, neglegentia versatum esse neque *τετρακοσίαι* pro *τετρακατίαι*, neque *ποτὶ τάν* (vd. Ahrens, de diall. gr. II, 354) pro *ποτιάν* errore scripsisse confirmatum est, etsi nonnulla leviora peccaverit. Sed de reliquis partibus penitus e Mazocchii cura fideque pendemus, cui re vera securo animo credi posse et Mommsenus, opinor, vidit, qui alioquin certe manum de tabula posuisset, et affirmavit mihi nuper Dr. Uhle, vir humanissimus, gymnasii, quod Dresdae est ad Aedem Crucis praeceptor, qui mea causa tabulas denuo inspexit [2].

---

tioni, de qua in fine agemus, tribuens, alteram tabulam recentioris aetatis aliquam speciem prae se ferre. Sic, ut nonnulla jam hic praeripiam, in priore tabula *ἕξ* (vv 20, 42, 143) et *ἑξακατίαι* (v. 19) scripsit, in aere *Fέξ* forma semper tradita, quam recentiore demum tempore irrepsisse et soli alteri tabulae relinquendam esse hau dubie censuit; tum mutavit *τετρακοσίαι* 41 et *διακοσίων* II 35 vulgares formas in Doricas *τετρακατίαι* et *διακατίων*; *ἴσον* 175 in *ἶσον* coll. vv. 149, 170 ubi *ἶσον* exstat; deinde III. sing. conj. in -*η* et -*ει* prorsus tabulis expulit, solius vulgaris formae in -*ῃ* studiosus, nisi quod 160 *εἶ* pro *ῇ* reliquit, porro *Ἡρακλέαν* II 32 in frequentiorem formam *Ἡρακλείαν*; et (*πὰρ τὰ*) *Ἡρώιδα* 114 genetivum, qui redit v. 180: *ἀπὸ τῶν τῶ Ἡρώιδα*, cujusque generis est (*πὰρ τὰ*) *Φιντία* 44, 58, 69, 87, 92 mutavit in adjectivum (*πὰρ τὰ*) *Ἡρώιδεια*, quippe quod 15, 42, 55, 87, 97 exstet. Denique, ubi mutandum erat, non semper recte mutasse mihi videtur, certe *ἀπεκατεστάσαμε*. II 22 potius in *ἀποκατεστάσαμες*, quam cum Franzio in *ἀπεκαταστάσαμες* mutandum est.

2) Mazocchius ipse non semel tantum de diligentia a se et Guevara in describendis exemplaribus adhibita gloriatur: „tanta certe“ inquit p. 123 „anxia sollicitudine exemplaria descripta sunt, ut quovis deposito pignore spondeam, inter *αὐτόγραφα* et haec exempla, quae proposita habes, ne unius quidem minutissimi apicis discrimen usquam interesse“; et p. 7: „Ergo criticam nationem posthac in epigrammatis istis sese excruciare, ut ingenio suo procudant lectiones alias, quam quas hic habent, veto“. Sed haec certe nimis audacter, atque illud pignus, de quo pp. 7. et 123. dicit, si deposuisset, assequi possem

Tabularum ipsarum prior, quae ὀπισθόγραφος est, altera in parte Latina exstante inscriptione [3]), versus 187 complectitur, quorum 1—92 praemissis ephori et finitorum nominibus agunt de agri Baccho sacri in civitate Heraclia siti dimensione et exacta terminatione, 93—179 de conductione hujus agri et de pactis conventis, complectentibus usque ad v. 113 leges quasdam omnibus conductoribus communes, 113—179 alias spectantes ad singulos conductores; 179—186 nominantur singuli conductores eorumque vades, 187 scriba et agri mensor. — Posterior tabula dimensionem agri Minervae Urbanae sacri complectitur, qua in dimensione pars quaedam agri a privatis interversa deae recuperatur (1—27); reliqui versus agunt de divisione et conductione, extrema pars, qua leges pactaque cum conductoribus conventa enarrata fuisse veri simile est, interiit.

---

ipsum Mazocchium testem citando. Nam p. 136, ubi „levium scalptoris mendarum indiculum" profert, dicit v. 123 (apud Mazocch. I, 75) exaratum esse *ΝΘΜΩΣ* pro *ΝΟΜΩΣ* sed in ejus exemplari conspicitur *ΝΟΜΩΣ*; II, 34 pro *ΓΕΞ* scriptum esse videri *ΣΕΞ* etsi prima littera ambigua esset, sed in charta planissime exaratum est *ΓΕΞ*.

3) Haec Latina inscriptio multo recentioris quam Graeca temporis est, qua ne integrae quidem leges, ut Mazocch. putavit, sed nonnullarum Caesaris legum tantum excerpta continentur (vd. Nipperdey, Die Leges annales der röm. Republik, Abh. d. Ges. d. Wiss. 1865, p. 18—22; Lange, Röm. Alth. III, p. 439), conficta et in hac tabula insculpta, si me audis, non ante aeram Christianam, vd. enim tales formas, quales sunt: iisdem, diibus 5, ex iis 10, habiat 27, ante suum aedificium 32 etc., praeter quas antiquiores formae non desunt. — Buechnerus (dissertatio, qua legis Juliae de civitate sociis ac Latinis donanda reliquias tabula Heracleensi esse servatas demonstratur, Schwerin. 1858) eam a. u. c. 663, Ritschelius (Monumenta Pr. Lat. enarr. p. 109. 110.) a. 709 exaratam esse credit, Mommsenus (C. J. L. I p. 124), utrum ipsa Caesaris aetate an postea demum inscripta sit, definire se non ausum esse dicit. — Ceterum, ne id taceam, litterae inscriptionis Latinae eo similes Graecis litteris utriusque tabulae sunt, quod gemmatae i. e. parvis nodis in singularum linearum finibus instructae sunt, quae tamen res, etiam in nummis non raro obvia, magis aeneis in universum inscriptionibus quam certae aetati propria est.

De aetate tabularum ex historia civitatis Heracliensis fere nil concludi potest, quamquam Mazocchius ex *αὐτεξουσιότητος* indiciis, quae in tabulis exstant (cf. 11: *Ἡρακλείων διαγνόντων ἐν κατακλήτῳ ἁλίᾳ*; 95 *ἁ πόλις καὶ τοὶ πολιανόμοι ... μισθῶντι τὼς ἱαρὼς χώρως ... καθὰ τοὶ Ἡρακλεῖοι διέγνον* etc.), hanc quaestionem solvisse sibi visus est. Heraclia urbs enim Ol. 86, 4 (428 a. Chr. n.) a Tarentinis condita est, et usque ad Alexandri Molossi (occisi 427 a. u. c. = 327 a. Chr.) aetatem Tarentinae ditionis fuisse videtur [4]). Deinde cum Romanis foedus iniit C. Fabricio consule a. 475 a. u. c. (= 278 a. Chr.) [5]). Quae cum ita sint, Mazocchius negat has tabulas, quae *αὐτεξουσιότητος* multa indicia prae se ferrent, ante c. 430 a. u. c. (= 324 a. Chr.) et post 475 a. u. c. (= 279 a. Chr.) scalptas esse posse, nec vero suo jure. Heraclienses enim, licet Romanorum socii, tamen sui judicii manere poterant, id quod secundum Ciceronis verba infra allata vel veri simile fit, ut omnino Romanos fere nunquam sese sociorum institutis ac legibus immiscuisse notum est. Quali vero libertate sub Tarentinorum principatu Heraclia urbs fructa sit, prorsus nos latet. — Utramque tabulam non eodem anno scalptam esse jam ex eo apparet, quod prior Aristarchi, posterior Dazimi ephori nomen prae se fert, quin ne prior

---

4) Strabo VI, 280 [Corais I p. 380]: *Ὁ γοῦν Ἀλέξανδρος τὴν κοινὴν Ἑλλήνων τῶν ταύτῃ πανήγυριν, ἣν ἦθος ἦν ἐν Ἡρακλείᾳ συντελεῖν τῆς Ταραντίνης, μετάγειν ἐπειρᾶτο εἰς τὴν Θουρίαν κατὰ ἔχθος* (scil. *τοῦ Τάραντος*).

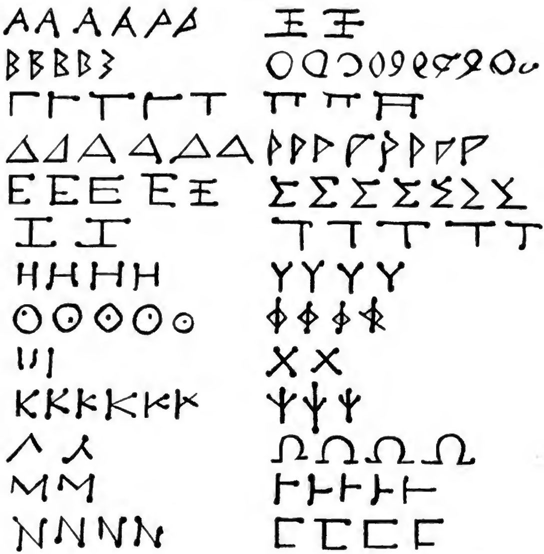
Liv. VIII, 24, § 4 ed. Weissenb.: Cum (Alexander) Heracleam Tarentinorum coloniam . . . cepisset.

5) Cic. pro Balbo c. 22: Quid? Heracliensem Alexam (scil. nonne civitate donavit) P. Crassus, vir amplissimus, ex ea civitate, quacum prope singulare foedus Pyrrhi temporibus C. Fabricio consule ictum putatur?

Cic. pro Archia p. c. 4: venit Heracliam, quae cum esset civitas aequissimo jure ac foedere, ascribi se in eam civitatem voluit.

quidem uno eodemque anno perfecta est, nam ea pars, cui *Συνθήκα* superscripta est, Aristione ephoro, ut v. 95 legitur, exstitit. Tamen ne Aristarchi, Aristionis, Dazimi magistratus nimis longo temporis spatio disparatos esse credamus, prohibemur primum, quod finitores eidem utrique tabulae praescripti sunt (vv. 3—7; II 2—5), nisi quod quinque finitorum, qui in priore tabula nominantur, tres tantum in dimetiendo Minervae agro occupati reperiuntur; deinde, quod in prioris tabulae altera parte, ubi divisiones quadripartitae et locationes agri Baccho sacri afferuntur, tres quidem ejus partes Aristione, quarta vero Aristarcho ephoro locata dicitur. Itaque totum divisionis locationisque opus sub Aristarcho coeptum, sub Aristione perfectum esse cum Mazocchio (p. 243) credo, ita ut Aristion ephorus Aristarchum secutus sit; ac Dazimum, si non proximo anno, tamen non multis annis post Aristionem in magistratu fuisse, finitorum in utraque tabula eodem collegio demonstratur.

Litterarum formae minime, ut Mazocchius (p. 122—133) autumat, reconditioris aetatis sunt, sed, praeter digammatis et spiritus asperi signa a vulgaribus non recedunt. Hic habes earum frequentiores figuras, ex quibus tamen, ut omnino judicium de inscriptionum aetatibus quod a litteris repetitur, admodum anceps esse cum Boeckhio (C. I. G. I p. 1) censeo, in ea qua laboramus, inscriptionum Magnae Graeciae antiquarum penuria fere nil concludi potest.

Restat igitur ipsa dialectus, qua spectata ad quamnam aetatem hae inscriptiones referendae mihi videantur, in fine totius dissertationis significare conabor.

Dialectum Heracliensem severiori Doridi ascribendam esse jam ex origine Heracliae urbis concludi potest, de qua haec traduntur [6]: 1) Heraclia urbs Ol. 86, 4 (428 a. Chr.)

---

6) Diodor. XII. c. 36: *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀψεύδους Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Τῖτον Μενήνιον καὶ Πρόκλον Γεγάνιον Μακερῖνον . . . κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ταραντῖνοι τοὺς τὴν Σῖριν καλουμένην οἰκοῦντας μετοικίσαντες ἐκ τῆς πατρίδος καὶ ἰδίους προσθέντες οἰκήτορας, ἔκτισαν πόλιν τὴν λεγομένην Ἡράκλειαν.*

Strabo VI p. 264 (Corais vol. I p. 355) *ἐφ' οὗ* (sc. *Σίριος*) *πόλις*

Tarentinorum colonia condita est ab incolis Siris urbis omnibus et a parte Tarentinorum. 2) Cum Siritae ipsi trium essent populorum, Tarentinis Thuriisque colonis pristinam in Sirim urbem missis, Heracliae conditores, si ad vivum reseces, quadruplices erant: 1. Tarentini cum Siritis novae urbis conditores. 2. Tarentini Siritidis incolae. 3. Thurii Siritidis incolae. 4. Prisci Siritae, quos alii Aborigines, alii Trojanos fuisse statuebant. — Sed Tarentinis in nova urbe praevalentibus, quare etiam Heraclia Tarentina colonia dicebatur et sub Tarentinorum principatu erat, Heraclienses severiorem Doridem acceperunt, quae Tarenti, Spartanorum in colonia, vigebat. Tamen inter Laconum et Heracliensium dialectos non paucas differentias reperiemus, quasdam vel inter Heracliensium et Tarentinorum dialectos, quamvis horum linguae pauca tantum frustula exstent.

§ 2. De accentu.

Quamquam ex his tabulis nil de accentu disci posse apparet, tamen de eo, licet quam paucissimis disputare supersedere non possum, ni vel hanc vel illam rationem in vocabulis Doricis accentu notandis temere sequi volo videri. — Ahrensium enim nixum grammaticorum testimoniis certas de accentibus Doricis leges statuisse notum est, quas illo fragmento Alcmanico nuper in Aegypto reperto fere omnes comprobatas esse vidimus. Sic legitur ibi *γλαύξ*, *γεραιτάτοι*, *ἱμερογλεφάροι*, *μησαμέναι*, *ὀρθρίαι*, *αὐειρομέναι*, *ἀμύναι*, *μωμείσθαι*, *οὐδαμώς*, *παντιῶν* etc. Sed cum eo, quod Ahrensius omnino *αι* et *οι* diphthongos vocem claudentes in declinatione et conjugatione apud Dores, quod ad accentum

---

ἦν ὁμώνυμος Τρωϊκή, χρόνῳ δὲ τῆς Ἡρακλείας ἐντεῦθεν οἰκισθείσης ὑπὸ Ταραντίνων, ἐπίνειον αὕτη τῶν Ἡρακλεωτῶν ὑπῆρξεν.

Strabo eod. l. paullo infra: *Φησὶ δ' Ἀντίοχος τοὺς Ταραντίνους Θουρίοις καὶ Κλεανδρίδᾳ τῷ στρατηγῷ φυγάδι ἐκ Λακεδαίμονος πολεμοῦντας περὶ τῆς Σειρίτιδος συμβῆναι καὶ συνοικῆσαι μὲν κοινῇ, τὴν δ' ἀποικίαν κριθῆναι Ταραντίνων, Ἡράκλειαν δ' ὕστερον κληθῆναι, μεταβαλοῦσαν καὶ τοὔνομα καὶ τὸν τόπον.*

pertinet, longas habitas esse dicit, ut acutum ab antepaenultima, circumflexumque a paenultima excluderent, *μαρτύρεται* proparoxytonon pugnare videtur, quod exstat in illo fragmento col. II, v. 8. Ac ne hujus accentus testimonium desit, legimus haec apud schol. Theocr. I, 83 (Ahrens, Bucol. II p. 68): *φορῆται. Καθόλου τὰ εἰς -ται λήγοντα ὅταν ἔχῃ τῷ ει* (scr. *η*) *παραλῆγον καὶ προπερισπώμενον παροξύνουσιν οἱ Δωριεῖς, ὅταν δὲ βαρυνόμενον, ὁμοίως ἡμῖν ἐκφέρουσιν* [7]). Ergo verba in *-ηται*, quae apud Atticos properispomena sunt, Doriensibus sunt paroxytona (dor. *φορήται, ἐσσήται,* att. *ἐσσεῖται*) sed, quae Attici proparoxytona habent, etiam apud Dores proparoxytona sunt (dor. att. *λέγηται*). Si vero conjunctivus *λέγηται* proparoxytonon erat, eodem accentu etiam indicativum usum esse veri simillimum est, ita ut hoc scholio *μαρτύρεται* accentus ut vere Doricus confirmari videatur. Tamen Ahrensius (De diall. II 301; Philol. XXVII, p. 619 sq.) et *μαρτύρεται* in fragmento Alcmanico in *μαρτυρέται* corrigi jubet, et scholii testimonium nullius pretii esse contendit, his argumentis utens: primum accentus in *μαρτύρεται, λέγηται* etc. prorsus analogiae repugnare neque intelligi posse, quare in *φορήται* diphthongi vis spectata, in *φέρεται* neglecta diceretur. Deinde in fragmento Alcm. etiam alios accentus falso appictos esse, ut *φὲροίσαίς* II 27 pro *φὲροίσαὶς*, cui *νεάνιδων* II 34 pro *νεὰνιδων* addi potest. Sed contra haec argumenta alia afferri possunt, quibus, ni fallor, ut paullo cautius judicemus, adducemur. Primum omnis accentus Dorici memoria tenuissima est (vd. eam ap. Ahrens. De diall. II, 27), atque in illis exiguis Doridis scriptorum fragmentis, quae grammatici nobis tradiderunt, accentuum vere Doricorum fere nulla exstant vestigia, ita ut mutatio illius accentus testimonio

---

7) In collectione scholl. Theocr. Ziegleriana paullo melius hoc scholion sic traditur: *φορῆται μανιωδῶς φέρεται. Καθόλου τὰ εἰς -ται ῥήματα ὅταν τῷ η παραλήγηται περισπωμένως, παροξύνουσιν οἱ Δωριεῖς, ὅταν δὲ βαρυτόνως, ὁμοίως ἡμῖν ἐκφέρουσιν.*

scholiastae adjuti admodum lubrica videatur. Deinde *φορῆται* et *φέρεται* formae non prorsus similes sunt, nam *φορῆται* ex *φορέ-εται* contracta est, et formae contractae etiam alioquin aliam apud Dores atque apud reliquos accentus rationem secuntur, cf. *Ἀλκμάν* ex *Ἀλκμά-ων*, *Ποτιδάν*, *Παιάν*, *Ἰάν*. — Porro quod ad analogiam attinet, ab Ahrensio plurimi habitam, in universum eam late grassari confitendum erit, tamen iterum iterumque cum necessitate aliqua eam in linguis regnare negandum est. Cujus rei testimonium unum ex multis afferam ex lingua neo-graeca, ubi substantivi in *-οι* quidem paroxytona sunt, ut in dialecto Dorica nec vero adjectiva; dicunt igitur *ἀγγέλοι*, *ἀνθρώποι* sed *ἄγριοι* (Mullach, Gramm. d. gr. Vulgärspr. pp. 144, 156). — Denique exstat initio scholl. Theocr., ubi de dialecto Theocritea agitur (Ahr. Bucol. II, 9), aliud praeceptum de accentu, quod Ahrensii legi adversetur: *περισπῶσι* (scil. *οἱ Δωριεῖς*) *καὶ τοὺς παρ' ἡμῖν προπαροξυνομένους παθητικοὺς μέλλοντας, ποιοῦντες εἰς ου καὶ τρέποντες τὴν ου εἰς ευ κατὰ τὴν τῶν περισπωμένων ἀναλογίαν ὡς κείσομαι κεισοῦμαι κεισεῦμαι ἀναλόγως τῷ ποιοῦμαι ποιεῦμαι.*

Quibus omnibus circumspectis difficillimum mihi videtur certum judicium de hac re facere, quod usque ad id tempus, quo copia hujus quaestionis solvendae aliquanto aucta erit, in suspenso reliquerim. Tamen, ut nunc habeam, secundum quam scribere possim, certam normam regulamque, Ahrensii legem etiam in verborum formis omnibus accentu notandis sequar, sed, ut feci, significata dubitatione.

CAPUT PRIMUM.

De vocalibus.

§ 3. De vocalibus brevibus.

I. *α*.

Initium capiatur a dativis *ποιόντασσι*, *ἔντασσιν*, *πρασσόντασσι*, *ὑπαρχόντασσι*, quibus dialectus He-

racliensis omnes alias antiquitate superat. Nam in ceteris dialectis, ubi plenior terminatio exstat, aut -ασσι in -εσσι attenuatum est, aut duplex σ ad simplex redactum, quod in υἱάσι, ἀρνάσι et in dativis nominum in -τηρ exeuntium: πατρ-άσι, μητρ-άσι, θυγατρ-άσι, ἀνδρ-άσι, ἀστρ-άσι, γαστρ-άσι animadvertimus [8]). τάμνω (διατάμνοντος, διατάμνοντα) forma Doricae dialecto cum Ionica epicaque communis; α vocalem, quam etiam Attica lingua in ἔταμον, ταμίας, ταμία servavit, in τάμνω ut in τράπω, τράφω, στράφω, τράχω re vera ex summa antiquitate traditam esse, nunc nemo, opinor, negat, nisi quod Ahrensius (Diall. II, 119), annon in τράπω, τράφω, στράφω, τράχω rudiore pronuntiatione apud Dores ε in α corrupta esset, dubitavit, quem refutavit Allen in Curtii Studiis III p. 220. ἱαρός vox toti Doridi Aeolidique communis (Ahr. I 178; II 115; Hey, de dial. Cret. p. 11), prorsus respondet indog. isaras (scr. ishiras), nisi quod spiritus asper (cf. § 8, I, b, 4) irrepsit. In hoc vocabulo sicut in illo, quod sequitur ρ liquidam, ut α pristina vocalis servaretur, effecisse, Curtius mihi persuasit (Ber. d. S. Ges. d. Wiss. 1864: Üb. d. Spaltung des a-lauts, p. 14: cf. etiam Allen Stud. III p. 220), quod etiam in his vocabulis Doricis agnoscendum est: τράπω, τράφω, στράφω, τράχω; Ἄπταρα

8) Ideo hanc rationem alteri, qua metathesis ad illas formas explicandas adhibetur, praetuli, quod syncopam quidem nomina, de quibus agitur, etiam aliis in casibus patiuntur — πατρ-ός, πατρ-ί, ut etiam in l. lat. *patr-is*, *patr-ibus*, et quod ἀστήρ in lingua vulgari praeter dat. pl. syncopam non admittit, qua re Giesius [Ueb. d. äol. Dial. p. 125] suam explicationem praecipue confirmare studet, id fortuito accidisse credo, neque magni facio, quoniam horum vocabulorum formae integrae et syncopa mutilatae etiam apud Homerum admodum fluctuant; sed stirpem in -τᾰρ exeuntem graeca in lingua nusquam nisi in πατάρα forma Locrica (Hyp. Locr. 36) nobis praebent, immo, ne quid dicam de vocativo πάτερ, vel ex Dorico nominativo πατήρ et ex Boeotico πατείρ terminationem -τᾰρ evanuisse et ad -τερ attenuatam esse concludi licet, ita ut, comparatis et Heracliensibus illis formis et υἱάσι, ἀρνάσι vulgaribus, ea explicatio, quam supra dedi, simplicior, ne dicam rectior esse mihi videatur.

(apud scriptores et in nummis recentioribus *Ἄπιερα*), *σκιαρός*, *χάραδος* (hom. *χέραδος*), *ἴαραξ*, *φρασί* (Pind. et Eust. pro *φρεσί*), tum in Locricis vocibus: *φάρω*, *Fεσπάριος*, *πατάρα*, *αὐταμαρόν*, *ἀνφοτάροι*, *ἀμάρα*, et in Eliacis *Fάργον* et *πάρ*, quibus qui ultra necessitudinem exempla cumulare studeat, ex lingua communi nubem vocabulorum addere possit, qualia sunt *ἔδρακον* (praet. *δέρκομαι*), *ἀδρακής* (praet. *ἀδερκής*), *κράτος* (lesb. *κρέτος*), *θάρσος* (lesb. *θέρσος*), *στράτος* (lesb. *στρότος*), *βραχέως* (lesb. *βροχέως*), *εἵμαρθαι* (lesb. *μέμορθαι*) etc. etc. Contra in dial. Lesb. similia nulla exempla conspici eo facile intellegitur, quod Lesbii *α* pristinam omnino magis quam Dores, Iones, Boeoti debilitare studebant.

χαράδεος. Mazocchius (p. 168), cujus sententia ab editoribus Steph. Thes., probatur, *χαραδεός* hujus vocabuli nominativum esse autumavit, idem quod *χαράδρα* significantem; tamen *ἀμαξιτόν* (cf. v. 60: *ἐπὶ τᾶς ἀμαξιτῶ τᾶς διὰ τῶ χαράδεος ἀγώσας*; v. 72: *ἐπὶ τᾶς ὁδῶ τᾶς διὰ τῶ χαράδεος ἀγώσας*) per torrentem vel saltum [9]) ducere, parum veri simile est, nec *χαραδεός* formae ullum habemus testimonium. Itaque Ahrensius (Diall. II 118) *χάραδος* Doricum esse pro *χέραδος* Homerico vocabulo censuit, ac *litus maritimum* significare *calculis, arena, et quaecunque mare superfusum relinquere soleat, tectum*. Cui opponendum est, neque *χέραδος* apud Homerum litus maritimum significare [10]), neque talem significatum ad locos tabularum allatos quadrare; neque enim ager Baccho sacratus in vicinia maris, quod

9) Schol. Il. *Π*, 390: *χάραδρος ὁ ἐν γεωλόφοις κατερρηγμένος τόπος, χαράδρα δὲ ὁ ἐν ἐπιπέδοις.*

10) *Φ* 318 sqq: *Κὰδ δέ μιν αὐτόν*
εἰλύσω ψαμάθοισι, ἅλις χέραδος περιχεύας
μυρίον.

Schol. A: *σημαίνει* [*δὲ*] *τὰς ψηφῖδας τῶν ποταμῶν.* — Aristonicus: *ἔστι τὸ συναγειρόμενον ἐν τῇ ῥύσει πλῆθος ἰλύος καὶ ὀστράκων καὶ λίθων. φησὶ γοῦν „πολὺν δ᾽ ὀρυμαγδὸν ὄρινε φιτρῶν καὶ λάων“* (*Φ* 313).

sciamus, situs est (ut ager Minervae sacer, cf. II 12), quem tetigerint una parte Herodae ager, altera ἀποροαί (cf. § 20), tertia Phintiae Coneaeque agri, quarta Aciris flumen; significat potius ipsam arenam calculosque relictos torridi fluminis, id quod nos dicimus: *Flussgeröll*, descendens a rad. *ghrad*, quae *sonare* significat (Fick, Indog. W. II. ed. p. 72). — Quare α vocalem in χάραδος priorem, quamvis eam non antiquitus traditam sed in Graeca demum linguae insertam esse ex linguis cognatis appareat, tamen antiquiorem esse quam ε in χέραδος, non est, cur negemus.

Fίκατι, διακατίοι, τριακατίοι, πεντακατίοι, Fεξακατίοι, ἑπτακατίοι, ὀκτακατίοι. Quorum numeralium terminatio, de qua hic agimus, toti antiquiori Doridi cnm Boeotica dialecto communis est. (Exempla e Dorica dial. vd. ap. Ahrens. II 279 et 281, quibus adde glossam Hes. *τριακατίοι οἱ ἔφηβοι καὶ τὸ σύστημα αὐτῶν*; exempla ex Boeot. d. ap. Ahrens. I, 178.)

Fίκατι et numeralia centenaria simul tractanda hic congessi, quamquam denariorum et centenariorum terminationes non ejusdem originis sunt. Nam centenaria cum *κατο* stirpe composita sunt, denaria vero redeunt ad stirpem *-κοντο* indog. *kanta*, ac nasalem etiam in *Fίκατι* olim sedem habuisse, ἵκαντιν· εἴκοσι glossa Hes. demonstratur, ita ut *Fίκαντι* (-lat. viginti) antiquissima forma statuenda sit. Tamen *Fίκαντι* mature ad *Fίκατι* descendit, quam formam in veteribus Doricis et Boeoticis titulis solam reperiamus. Ergo a *κατι* terminatione etiam in hoc numerali explicando exire licet. — Inter hanc Dorico-Boeoticam et vulgarem *κοσι* formam duae cogitari possunt interjectae: *κασι* et *κοτι*, quae re vera exstant. Primam mutationem (*κατι* : *κασι*) vides in arcad. *τριακάσιοι* (inscr. Teg. § 3; Gelbke in Curt. Studiis II p. 12) alteram (*κατι* : *κοτι*) in *εἴκοτι* forma ab Herodiano (II, 832, 19 ed. Lentz) Dorica appellata et in libris Theocriteis IV, 10 exstante [11]). Vocalis obscurationem in *κοσι* *κ* gut-

11) Nec vero *Fίκατι* forma nasali carens, ut Westphalius (Meth.

turali deberi Gelbkius (l. c. p. 16) contendit, cujus Heracl. κοθαρός, Arcad. δεκόταν, ἑκοτόνβοια, δοκέω, κοχώνη, ὀκτώ (cf. scr. daças, kakshas, ashṭâu) exempla attulit [12]).

Sed praeter illas centenariorum formas antiquas vereque Doricas, legimus in tabulis etiam recentiores in κοσιοι: τε-τρα-κοσί-αι 40, δια-κοσί-ων II 35. Quaeritur nunc, qua ratione haec recentiorum formarum cum vetustioribus confusio explicanda sit. Qua in re jam Mazocchium recte judicasse credo, qui de τετρακοσίαι p. 162 not. 47 haec dicit: „Non mirum hic usurpari τετρακοσίαι communiter, quod alibi pluries est τετρακατίαι, nam et διακατίαι pluries, semel autem διακοσίαι tab. II legitur. Sensim enim Heracleismus ad communem dialectum deflectebat.“ Tamen p. 135 not. 25 διακοσίων inter eas formas

---

Gramm. d. gr. Spr. I p. 427) autumat, qui etiam τριάκοντα etc. ad τριάκατα etc. reducit.

12) ubi tamen Ahrensius fisus uni cod. εἴκατι scripsit, εἴκοτι nescio quo jure barbarum dicens (Diall. II 280).

13) Cui novissime Brugmanus (Curt. „Stud.“ IV, 72, not. 6) opposuit, primum δοκέω, κοχώνη, ὀκτώ nihil valere, quippe quae in omnibus dialectis o accepissent, deinde formis εἴκοσι, κοθαρός, ἑκοτόνβοια, δεκόταν vel plures objici posse, in quibus α prope κ in ε abiisset. Itaque in εἴκοσι, δεκόταν, ἑκοτόνβοια vocabulis obscurationem minus gutturali quam nasali deberi in antiquioribus formis exstanti. Sed vereor, ut cum eo facere possim. Primum ν litterae in illis vocabulis neque ullum vestigium praeter ἴκαντιν Hesychianum conspicimus, neque in τριακατίοι, ἑκατοό (cf. scr. çata), δέκατος unquam nasalem exstitisse certum esse duco, licet in lat. „centum, decem“ insit. Sed hoc ipsum largiamur, ut exstiterit quondam nasalis in his numeralibus: intactam videmus α vocalem post nasalis abitum in Fίκατι, ἑκατόν, δέκατος, τριακατίοι etc., et in εἴκοσι forma certe multo recentiore quam Fίκατι, in τριακόσιοι recentiore quam τριακατίοι nasalis jam diu fugatae memoriamne ut vocalis obscuretur, valere? Hoc parum veri simile mihi videtur. Quod vero Brugmanus α prope κ saepissime in ε abiisse monet, hic minus de lege severa, quam de observatione quadam agitur; α vocalis fortasse sat recenti tempore prope gutturalem inclinationem quandam ad sonum obscuriorem habuit, qui aliquando tam clare audiebatur, ut vel scribendam esse o pro α hominibus videretur.

enumerat, quibus alteram tabulam recentioris aetatis esse comprobari credit. — Deinde Ahrensius *διακοσίων* quidem recentioris aetatis indicium esse, *τετρακοσίαι* autem in fragm. Britannico Maittairii errori deberi tantum non confidenter edicit (Diall. II, 14 et 281). Denique Franzius audacissime et *τετρακοσίαι* in fragm. Brit. et *διακοσίων* in altera tab. mutavit in formas vere Doricas. — Cujusmodi rationem formas diversas mutando exaequandi nullo modo probari posse, non est, quod dicam. Tabulae enim Heraclienses eo tempore exaratae sunt, ubi Attica dialectus jam late propagata magis magisque in reliquas irrepere earumque proprietates submovere coepit. Quod primo praecipueque in eis vocibus accidisse, quibus maxime in commerciis, negotiis, conversationibus mutuis Graeci populi utebantur, quaeque ut eaedem apud omnes essent, imprimis expetendum erat, per se apparet: quibusnam vero saepius in commerciis utebantur quam numeralibus? Itaque non solum *διακοσίοι* et *τετρακοσίοι*, sed etiam, de quibus mox agendum erit, *τέσσαρες* praeter *τέτορες*, *τεσσαράκοντα* praeter *τετρώκοντα*, *τρεῖς* pr. *τρῖς*, *Fείκατι* pr. *Fίκατι* formae a genuina Doride alienae e dialecto communi in Heracliensem irrepserunt.

Aeque ut Aeoles Dores adverbiorum quorundam *θα* pro *θεν* terminationem usurpabant (vd. Ahrens. II 366, I 153), cujus generis in tabulis *ἄνωθα* et *ἔμπροσθα* reperimus. Hic quoque *α* vocalem ex summa antiquitate traditam esse, demonstrant, quibus respondent, scrt. adverbia in *-dhas*, ut *adhas* „infra", et Bactrica in *dha* (cf. Schleicher, Compend. II. ed. p. 552). Tamen adverbia in *-θεν* nec Doribus nec Aeolibus aliena fuisse diserte dicit Apollonius de adv. 563, 19 (Ahr. I, 153 not. 3): *οὐ γὰρ οὐρανόθεν οὐρανόθα φασὶν* (scil. *Αἰολεῖς καὶ Δωριεῖς*), *οὐδὲ τὸ ἄλλοθεν ἄλλοθα, τὸ δὲ ἔμπροσθεν ἔμπροσθα, ἔνερθεν ἔνερθα, ὄπισθεν ὄπισθα.*

κα brevem vocalem habere evicit Hugo Weber (Die dor. Partikel *κα*, Halle 1664) contra Ahrensium (Diall. II 118. 281) aliosque. *κάν* forma primaria prorsus respondens

scr. *kam* apud Dores, Boeotos, Eleos (qui etiam κάν pleniorem formam usurpabant) in κά, apud Lesbios Ionesque in κέν et κέ mutata est. Elisionem patitur κά 101 et 152, qua vocalem brevem esse praecipue demonstratur.

II. ε.

Ἀπελλαῖος mensis nomen etiam Delphis et Macedonibus proprium, a Boekhio jure pro Ἀπολλώνιος acceptum est. De Ἀπέλλων forma Dorica Ἀπόλλων nominis vd. Ahrens I 122 et testimoniis ibi allatis adde Ἀπέλλωνα inscr. Drer. v. 24, Ἀπελλήϊος Delph. 1705[a], Ἀπέλλωνος tit. Tejo-Gnos. 12, deinde Ἀπέλλων inscript. in vase quodam (Gerhard, Etrusk. und Camp. Vasenb. Taf. C), denique nomina propria Ἀπελλῆς, Ἀπελλίς, Ἀπελλικῶν, Ἀπελλίκων, quae vix ab Ἀπέλλων separari possunt. — Quaenam ratio intercedat inter Ἀπέλλων et Ἀπόλλων formas, nunc, ubi hujus ipsius nominis etymon non satis exploratum est, dici non potest.

ἑβδεμήκοντα exstat etiam Delph. 1690, contra ἑβδομήκοντα Corcyr. 1845, 48 et Taurom. 5640, tab. I, ἑπτά vocis α vocali hic in ε, illic in ο attenuata. Quae vocalis omnino in ἕβδομος incertum ac debilem sonum habuisse videtur, ita ut, quin μ nasalis τ consonam vicinam sibi assimularet, prohibere non potuerit: *ἕπτομος: *ἕπδομος: ἕβδομος. Qua ratione primus Curtius (Etym. 488) mutationem πτ in βδ explicavit.

Ϝικατίπεδος, τριακοντάπεδος, ἑκατόμπεδος. Aliam terminationem -ποδος habes in ἑκατόμποδον libris fere consentientibus Thuc. III 68, 27 ed. Bekk.; διπόδου et τριπόδου Xenoph. Oecon. 19; Il. Ψ 164 codd. Vindd. et Eust. habent ἑκατόμποδον, Venetus ἑκατόμπεδον, quod Wolf, Heyne, Bothe, Bekker receperunt (vd. contra Spitznerum ad h. l.), nisi praeter Homeri libros Pindari suffragio, qui Isthm. VI, 22 ed. Bergk. ἑκατόμπεδος praebet. Praeterea -πεδος legis apud Hesych: ἑκατόμπεδον· τὸ θέατρον; ἑκατόμπεδος· νεὼς ἐν τῇ ἀκροπόλει; in inscr. Sicil. C. I. 5594,

62 ἑξάπεδος; idem vocabulum ap. Herod. II 149; τρίπεδος Polyb. VI, 22, 2.

Quaeramus nunc, quam rationem forma in -πεδος frequentior et melioribus testimoniis usa cum altera in -ποδος quae Thucydidis et Xenophontis in libris exstat, habeat. Terminationem -πεδος ex -ποδος pronuntiatione depravatam esse Bothius et Heynius ad Hom. l. all. judicarunt, cujus tamen mutationis exempla, ni fallor, desunt [13]); neque, quod obiter Heynius commemorat -ποδος et -πεδος ex diversis stirpibus orta esse posse mihi veri simile videtur.— Mihi hae terminationes non a ποδ (πούς ποδός) stirpe derivandae videntur, a quo derivata adjectiva, quae illis analoga sunt, potius in -πους desinunt, ut δίπους, τρίπους, τετράπους, ἑξάπους, δεκάπους etc. sed a πεδ (=lat. pĕd), quae in πέζος, πέζα apparet. Postea tamen -πεδος genuina terminatio propter usitatiorem πούς ποδός vocem, cujus significatum his adjectivis inesse patebat, hic illic in -ποδος mutabatur. Hinc illae variae lectiones apud Homerum, Herodotum, hinc etiam ἑκατόμποδος apud Thucydidem et δίποδος τρίποδος apud Xenophontem, quae jam illo tempore -ποδος in linguam irrepsisse testimonio esse possunt.

Nonnunquam pristinam α, quam alibi servatam videmus, dialectus Heracl. cum communi lingua in ε attenuavit. Primum in augmento syllabico: ἐμισθώθη, ἐμετρήσαμες, ἐπαμώχη etc. cujus in Eliaca dial. pristina forma α servata esse videtur (Ϙοῖος μ' ἀπόησεν C. I. 32) et servata est in his glossis Hes.: ἄδειρεν· ἔδειρεν, ἄβραχεν· ἤχησεν.

Deinde in ἐργαξήται α pristina retenta in Eliaco Ϝάργον (C. I. 11) et fortasse in antiquo Atticae tribus nomine Ἀργαδεῖς. Denique in φέρειν vocabulo apud Locrenses φάρειν sonante (Locr. Hyp. 5, 9).

Retinuit autem ε vocalem primum in ἐν et ἐς praepositionihus, quas dial. Arcad. et Cypr. attenuaverunt in ἰν

14) Nam quae Ahrens. II 122 affert, aut incertae originis aut alio trahenda sunt.

(Gelbk. l. c. p. 17); deinde in Θεόδωρος N. P., Cretensibus (Hey l. c. p. 13), Laconibus (Ahr. II 121), Boeotis (Ahr. I 179) θιός pronuntianibus, nec vero constanter; reliquerunt enim θεός Cretenses: inscr. Drer. vv. 77, 91, 95, Lacones: Θεομηλίδας Paus. III 14; Boeoti: Theb. 1565 θεός; Lebad. 1575 Θεόδοτος;

denique in Ϝέτεος, Ϝετέων Boeotis (Ahr. I, 179), Ϝέτια, Ϝικατι-Ϝέτιες dicentibus.

Contra mutaverunt ε in ι in Τιμοκράτιος (ex Τιμοκράτεος) perducti illo studio Dorium Boeotorumque ε ante vocales in ι mutandi latissime valenti (de quo vd. Ahrens. I 178; II 120, 207 sq), quod, ubi de conjugatione disputabimus, in verborum contractorum futurorumque formis iterum cognoscemus.

III. *ο.*

κοθαρός et ἀνκοθαρίοντι jam a me commemorata sunt, cum gutturales nonnunquam α vocalem obscurandi vim habere disputarem. Ahrensius, qui hanc vim negat, aliud sibi persuasit. Censet enim (II 120) ο vocalem propter scr. radicem *çudh* antiquiorem esse quam α, cum *u* facilius in ο quam in α transeat; α vero ideo assumptam esse quod κατά praepositio inesse hominibus visa esset. Sed etiamsi ejusmodi καθαίρω et καθαρός vocum falsam explicationem vulgarem — quam non concedimus — concederemus, quid dicit de Κασ-ταλία nomine, quid de lat. *cas-tus?*

Immo α vocalem, quae in graeca latinaque linguis apparet, antiquiorem judico, quam *u* linguae Sanscritae, cujus *çudh* mihi cum Benfejo (Wurzellex. II, 169) ab indog. *kvadh* descendere videtur. — Ceterum dialectum Heracliensem non solam α in ο attenuasse Ϙοθαρία urbis Locricae nomen demonstrat (Locr. Hyp. 22, 27; Allen l. c. p. 223), quod a κοθαρός separari non potest.

τέτορες forma omnibus, ut videtur, Doribus communis (testimoniis ab Ahrens. II 279 collectis adde: Locr. Hyp. 4; inscr. Delph. ed. Wescher, Ann. dell' Inst. vol. 38, a. 1866,

p. 7; Simonid. fr. 91 [Lacon. epitaph.] ed. Bergk; Theocr. 30, 2: *τετορταῖος*; Hesiod. Opp. 698).

Ex forma indog. *katvar* exstiterunt gr. stirpes *πετϜαρ* (aeol.) et *τετϜαρ*; ex *τετϜαρ* assimilatione *τετταρ-* et *τεσσαρ-*, sed *α* obscurata, ut saepius prope digamma [15]), digammateque excidente *τετορ-*; sic *τετϜαρ-*: *τετορ-* = scr. *k'atvâr*: *k'atur* = got. *fidvôr*: *fidur*. Ceterum in kvadh: *κοθ-αρός* et in *τετϜαρ-*: *τέτορ* fortasse etiam syllaba *Ϝα* = *ο* statui potest, quam explicandi rationem forsitan quispiam praetulerit.

Cum *τετρο-* ex *τετορ-* metathesi orto (ut lat. *quater-quadru*) compositum est primum *τετρώκοντα* (Heracl. 20, 35, 182, II, 95), quod ex **τετρο-ή-κοντα* contractum est, ut *ὀγδώκοντα* (Hom. *B* 568, 652; Herod. I 163; Theocr. 4, 34; Anthol. Pal. VII, 436) ex *ὀγδο-ή-κοντα* (Heracl. 43, II 106); deinde *τέτρωρος* ex **τετρο-ορος* „Vierstein", unus ex quattuor certis terminis locum agri quadratum concludentibus, quod vocabulum exstat Heracl. 90 et 159 [16]). Contra *α* pristinam habes in *τέταρτος* (30, 44, 164, 184, II 96) ordinali, quocum cf. Theocr. *τετορταῖος* (30, 2). Sed ut praeter *διακατίοι* et *τετρακατίοι* Dorica numeralia irrepsisse vidimus in dial. Heracliensem communia *διακοσίοι* et *τετρακοσίοι*, sic legimus praeter *τέτορες* uno loco (II 5) *τέσσαρες*, sic

---

15) cf. *ὄργανον* = *Ϝέργανον*; *ὦνος* rad. *vas*, scr. *vasna*; *ὀχ-έομαι* rad. *vagh*; *ὀθόνη* rad. *vadh*; *ὄθη* rad. *vadh*; *βόλ-ομαι* rad. *var*; *ὁράω*, *ὄρ-ονται*, *ὥρα* rad. *var*; *ὀργάς*, *ὀργή*, *ὀργάω* stirp. *varga*, *vargaja*; *ὄρτυξ*, Hes.: *γόρτυξ*, scr. *vartaka*; *ὀρθός* indog. *vardhva*; *οὐλή* = *Ϝόλνη* indog. *varna*; *ὁλκός*, *ὦλξ* rad. *valk*; *ὄψ* indog. *vâk*, *ὄχος* indog. *vagha*, *ὠθέω* rad. *vadh*; *οἰωνος* = *ὀϜί-ωνος* lat. *avis* etc. etc.

Brugmanus (Curt. Stud. IV, 111) hujus obscurationis non tam digamma, quam *ρ* liquidam caussam esse censet, collatis formis *κρώπιον*, quod est pro *κώρπιον—κόρπιον—κάρπιον*, *ὄρχαμος*, cypr. *κόρζα*, lesb. *ἔφθορται*, *μέμορται*. Quibus ex dial. neo-gr. addi possunt *ὄρχομαι* (cf. *Ὀρχομενός*), *ὀλεύθερος*, *ὀμπρός* pro *ἔμπροσθεν*, *ὀλπίζω* etc., *βρόταχος*, *βόρταχος* multa alia. — Itaque utra explicatio recta sit, definiri vix potest.

16) v. 90 errore lapicidae exstat *τετρώρῳ* pro *τετρώρῳ*.

praeter *τετρώκοντα*, quod in utraque tabula exstat, uno loco (II 49) *τεσσαράκοντα*.

ἀνεπιγρόφως. Praeterea exstant o vocalis in *γραφ* radice haec testimonia: *γρόφων* col. Mel. C. I. 3; *γροφεύς* Lebas, Smyrne 1, 14; *γροφεῖς* (cod. *γρομφεῖς*) Hesych.; *σύγγροφος* Troez et Herm. Bursian in Mus. Rh. XI, 333; *ἀντίγροφον* Anaphe, Rhang. no. 820, 22; *ἀπογρόφονσι* Cret. Bergmann. v. 55; *γροφεύσαντα* Arg. 1125, 8, qui titulus non Dorice scriptus est. Quae testimonia nos docent primum transitum *α* in *ο* in hac radice non Doridi soli proprium esse, deinde neque reperiri nisi ante *φ* litteram (cf. in tabb. Heracl. *ἀνέγραψαν* 8, II 6; *ἀνγράψαι* 126; *ἀνγραψάντω* 127; *γέγραπται* 169, 176, 178; *γεγραψάται* 121; *γεγραμμένος* 109, 122 etc.; *γραμματεύς* 187), neque usquam ulla constantia (cf. *ἀνγράφεν* 126). Quod Ahrensius (II 120) de hac mutatione dicit, probari non posse, ex ipsis formis allatis patebit.

In *ὑπό* praepositione *ο* ex *α* debilitatum est, ubi sola Lesbiorum Aeolis *α* antiquam servavit in *ὑπά* = scr. et indog. *upa*.

Item cum dial. comm. retinuit *ο* in *ἀπό*, quod Arcades Lesbiique in *ἀπύ* attenuaverunt.

IV. *ι*.

Ἱστίειος N. Pr., quod etiam in tit. Alaes. C. I. 5594, II, 80 exstat, hau dubie ab *ἑστία* voce derivandum est, quae in Dorica Ionicaque dialectis *ι* pro *ε* accepit (locis ab Ahrens. II 21 ex dial. Dor. allatis adde: Locr. Hyp. 7; Cret. Bergmann. 60, 76; tit. Syracus. C. I. III 5367; ex dial. Ion. citare liceat Hom. ξ 159 = υ 231 etc., Hesiod. Theog. 454, Herod. IV 68; IV, 127; V, 40; VI, 8, 64). — Causam hujus mutationis *στ* sequentes sonos esse perspexit Curtius similiaque exempla congessit Etym. p. 663 sqq.

συκία ex **συκε-jα* exstitisse Curtius (Etym. 556) summa cum probabilitate conjecit. Communem formam *συκέα* habes in tit. Alaes. C. I. 5594, 66 et II 43, ut etiam reliquorum

hujus genereris adjectivorum communes formae in Doride non rarae erant, cf. χρύσεος Amph. 1688, χάλκεος Delph. 1690 etc. cf. Ahrens II 121.

De verborum formis ἀδικίων, ἐμετρίωμες, ἐξεποῖον, μετριωμέναι, ποΐων, ποϊόντασσι, ἀναγγελίοντι, ἀνκοθαρίοντι dicetur § 18, I et III.

V. υ.

Φιλώνυμος, ut in comm. dial. εὐώνυμος, ἀνώνυμος, συνώνυμος, Doride tamen vel in simplici vocabulo υ praeferente (cf. Ahrens. II 123).

Ab ea corruptione υ vocalis quae apud Lesbios Cypriosque viguit, universa Doris prorsus abstinuit; legimus in tabulis ὑπέρ, lesb. ἰπέρ; σύν cypr. (Hes.) κίν (cf. Ahr. I 81).

§ 4. De vocalibus longis.

I. ᾱ.

De ᾱ vocali fere nil novi ex tabulis Heracl. afferri potest, ita ut formas, quae huc pertinent, attulisse, tantum non ubique satis futurum sit.

1) ᾱ nativa aut ex ᾰ producta:

ἁ, Ἀθάνα, ἀλλάλων, ἁμές, δᾶμος, δαμόσιον, ἐπαμώχῃ, ἐπάξαμες, ἐστάσαμες, ζαμία, καρύκειον, μᾶκος, νᾶσος, στάλα, τίμαμα, ψαφισθέν.

In terminationibus primae declinationis:

γαμέτρας, κεφαλά, συνθήκα; ἀρχᾶς, κριθᾶς, οἰκοδομᾶς; αὐτᾷ, τετάρτᾳ, παντᾷ; δυνατάν, μασχάλαν, γεγενημέναν etc.

Etiam α in πολιανόμοι ad πολιᾶοχος (Aesch. Sept. 110 ed. Dind.), πολιήτης, πολιῆτις spectanti longa videtur, ita ut πολία nomen olim exstitisse verisimile fiat.

2) ᾱ contractione orta:

a) ex α-α: γᾶ ex *γα-j-α: *γᾱ-α; πρᾶτος ex *πρᾶϜατος (vd. Brugman l. c. p. 154).

b) ex *α-ο*:

α) in genetivis sing. masc. I. decl.: *Ἡρακλείδα*, *Ἡρῴδα*, *Φιντία*, *Φιλώτα*.

β) in *ἐπελάσθω* ex **ἐπ-ελα-όσθω* III pers. pl. imper. pass. Mazocchius et ceteri, qui hanc formam ante Ahrensium tetigerunt, non potuerunt, quin eam contra analogiam formatam esse confiterentur, quippe quam ex *ἐπελα-έσθω* contractam putarent. Primus vero Ahrensius sagacissime perspexit, hanc *-εσθω* terminationem ex antiquiore *-οσθω* abiisse, ita ut *φέρ-οντι*, *φέρ-ονται*, *φερ-όντω*, **φερ-όσθω* similiter essent formatae. Quod nunc praeclare confirmatum est *ἀν-ελ-όσθω* forma in inscr. Tegeatica (b, vv. 4, 7, 8, 10) a Kirchhoffio Laconum dialecto addicta, quater exstanti (cf. Curtium in Stud. II p. 450).

γ) in *ᾱς* conjunctione (cujus cetera testimonia vd. ap. Ahrens. II 200) ex ** ἅϝος*: ** ἇος* (hom. *ἧος*, att. *ἕως*) scr. *jâvat.* cf. Curtium in Mus. Rh. 1845: Beitr. z. gr. Etymologie. Ahrensius cum antiquioribus *ἅως* pristinam formam credit, nisus praecipue hac Hesychii glossa: *τάως· τέως Κρῆτες*, quam credo contra litterarum ordinem corrigendam esse in *τᾶος· τέως Κρῆτες*, ut etiam Nauckius et Delbrückius (Curt. Stud. II 198) censuerunt.

c) ex *α-ω*:

α) in genetivis pl. I. decl.: *ἀπορρᾶν*, *γυᾶν*, *ἐλαιᾶν*, *καινᾶν*, *καταδικᾶν*, *ὀριστᾶν*, *τᾶν*.

β) in conjunctivo: *φᾶντι* ex* *φά-ωντι*.

II. *η*.

η vocalis, quae non contractione vel productione suppletoria nata est, Dorica in dialecto duplicem tantum ori-

ginem habere potest. Primum jam ante dialectorum digressum ex indog. *ᾱ* exstitisse, ut in *Ἡρώδας, ἤ, μή*; deinde ex *ε* vocalis amplificatione orta esse potest, ut in *ἀμπώλημα, ἄρνησις, ἐπιμελησόντι, θησεῖ, λωτήριον, ποιησεῖ, σφαιρωτῆρες, τῆνος* etc.

Tamen ut in aliis Doricis dialectis sic in Heracliensi exstant praeterea nonnulla vocabula, in quibus contra leges hujus dialecti *η* ex *ᾰ* vocali producta esse videtur, de quibus nunc accuratius nobis agendum erit.

χρησόνται, χρήματα etc. contra analogiam esse eis videbuntur, qui tantum ad *χράω χράομαι* praesentia spectent. Sed praeter hanc *χρα* stirpem etiam *χρε* exstitisse, formae *χρέος, χρεία, χρείη, χρέεσθαι* (ion.), *ἀποχρέω* (Epich. 114), *καταχρείσθων* (Rhod. 2525, b, 86) arguunt. Itaque Curtius hoc verbum (Etym. p. 188) cum rad. *χερ* conjungit, quae in *χείρ, χέρης, χερείων* spectatur, ex qua *χρε* metathesi exstitit. Inde intellegitur non solum id, quod formae ex hac radice derivatae Dorica in dialecto semper *η* habent (exemplis ab Ahrens. II 131 allatis adde *χρήματα* Locr. Oz. 2, Hyp. 30 al., et Drer. 119) sed etiam quod futurum in Atthide non *χράσω, χράσομαι* sed *χρήσω χρήσομαι* sonat, cum *α* pristina post *ρ* liquidam in verborum declinatione in *ᾱ* non in *η* producitur.

ῥήτρα Eliaco *Ϝράτρα* (cui fortasse [*Ζεὺς*] *Ὀράτριος* Cret. inscr. Bergm. 61 addi potest, cf. § 9, II, 10) minus severe Doridis leges servans vulgarem *η* pro Dorica *ᾱ* vocali accepisse arguitur. Sed *ῥήτρα* eandem excusationem habet, quam *χρήσω*. In *ἐρέω* ex *Ϝερ-έ-ω*, hom. *εἴρω* ex *Ϝέρ-jω*: *ἔρ-jω*, lat. *ver-bum*, umbr. *ver-fale* (Etym. 320) aperte rad. gr. lat. ver = *Ϝερ: ἐρ* conspicitur, ex qua *ῥήτρα* exstitit. Sed praeter hanc stirpem paullo recentioris originis vetustissimae *Ϝαρ* radicis manifestum vestigium *Ϝράτρα* exstat in eodem titulo el. (C. I. 11) ex quo etiam *μά* pro *μή* remotissimi temporis residuum haurimus. Omnino id saepius videmus linguarum formas non simul omnes in toto

populo uno impetu commutari, sed hic illic quasdam intactas immutatasque relinqui. Quod consideranti non magis mirum videri debet, praeter Doricas ϝρήτρα, μή exstare Eliacas formas Ϝράτρα, μά, quam apud Dores ᾱ in ἵσταμι, μᾶκος, νᾶσος servatam esse praeter Ionicam η in ἵστημι, μῆκος, νῆσος. Etiam in eadem Doride praeter antiquiores recentioris fabricae formas reperiri notissimum est, tamen Ahrensius (II 151) Ἁβαῖον propter Ἥβα, et de quibus mox agendum erit ἅμερος, ἀμι-, πλᾶθος in suspitionem vocanda duxit.

ἐμπρησόντι, quod propter πιμπράναι, πιμπράς etc. ex πρα rad. formatum esse putatur. Tamen πρε radicis testimonio afferri potest Hes. Theog. 856 ed. Göttl. ἔπρεσε. Sed rursus Ahrens (II 131 sq.) ideo πρε et πλε, quae radices hic ut ubique eandem conditionem habent, solas vere Doricas radices putans, nimius videtur in damnandis, quae apud Dores ᾱ servaverint, formis, sic (πίμπρημι verbi fortuito nullae exstant) πλᾶθος Cret. 3048, πλάθους· πλήθους ap. Hesych., πλάθουσι Aesch. Choeph. 589 ed. Dind. P. Sc. V. ed.

βουβῆτις (cujus de notione § 20 accuratius disputabitur) ex βοῦς et βαίνω compositum esse apparet, ita tamen, ut βῆτις non tam ad vulgarem rad. βα, quam ad βε redire videatur, quae in ἐμβέῃ Cret. 2554 patet.

Neque vero omnibus vocibus, quae in dial. Her. η habent, ᾱ vel exspectata vel alibi servata, tali modo radices attenuatae suggeri possunt; neque in his, quas attuli, re vera η ex ε primaria productam esse pro certo dici potest; quid, si, ut indog. *mâ* jam ea aetate, ubi lingua graeca nondum in dialectos digressa erat, in μή transiit, ita etiam Ϝράτρα eodem tempore ad *Ϝρήτρα inclinans, hac forma in omnes dialectos, excepta Eliaca, transmigravit? Certe utriusque vocis α in solo tit. El. servata est. Quod fieri potuisse concedendum erit, praecipue in vocibus tam antiquae fabricae. Certe, id ad quod evincendum haec dixi, cum vel eae voces, quarum radices attenuatae vel secundariae ε continentes praesto,

sunt, utrum ex his radicibus, an ex ᾱ pristina η vocalem traxerint, dubium sit: fere temerarium esset, aliis vocabulis η pro ᾱ in dial. Dor. instructis proprias radices cum ε ad hoc fictas, quarum ne minima quidem vestigia exstant, substituere. Quod imprimis contra Allenum (l. c. 229 not. 21) dico, qui, ut κέκληκα, κλητός, ἔρρηγα Doricas formas bene explicare possit, radices κελ, Fρεγ praeter καλ, Fραγ exstitisse suspicatur. Sed quibusnam testimoniis hoc, ne dicam evincere, tantum probabile reddere possit, nescio; ac quis Dores in praes. καλέω hanc, in perf. κέκληκα illam radicem recepisse crediderit? Alia ratione Ahrensius, si minus ἔρρηγα, de quo explicando desperat (II 132), tamen κλητός defendere studet, hanc formam non metathesi sed syncopa (καλη: κλη) ortam esse censens. Sed in καλη forma statuenda errat, quae potius, ut ex καλέ-σω, ἐκάλεσα apparet, καλε sonare debuit, ex qua perfectum syncopa ortum *κέκλεκα, non κέκληκα exstitisse exspectandum est. Etiam cognatae formae ex Latina lingua, ut nomenclātor (vd. Etym. p. 133) contra Ahrensium faciunt.

Nobis hic tantum id, quod factum videmus, haud praeoccupato animo agnoscendum esse censeo. Videmus autem in formis transpositis καλέω verbi, et in ῥήγνυμι ejusque derivatis tota Doride η, nusquam ᾱ apparere (singulas formas collegit Ahrens 132); quid igitur hinc sequitur? Nil aliud credo, nisi hoc: Doridem, quae traditam ᾱ servare soleat, non *κέκλακα, *κλατός, *ῥάγνυμι sed κέκληκα, κλητός, ῥήγνυμι accepisse (ut Fρῆξις et ῥῆξις etiam Alcaeus dixisse traditur, Ahr. I 30 not. 2). Denique in duobus vocabulis, quae in tabulis Her. legimus, Ahrensius η solam rectam, ᾱ, quae nonnusquam exstat, vel hyperdoricam (venia sit verbo!) vel errore scriptam esse contendit. Sunt ἡμι- et ἥμερος. Ἡμι- enim praeter tabulas Her. apud Pindarum, Epicharmum, Sophronem, in inscr. Delph. 1690 (vd. Ahrens. 152), in inscr. Locr. Oz. 5 legitur, contra ἁμι-όλιον semel apud Archim. de Plan. II p. 45, apud quem saepius ἡμι-όλιον et ἥμισυς, ἅμι-συ apud Theocr. 29, 5, apud quem

saepius ἡμι-; et ab Herodiano (II, 362, 26 ed. Lentz) affertur *αἰμίονος* Aeolicum pro ἡμίονος, quod nos ad vulg. η et Dor. ᾱ ducit (Ahrens I, 96). Denique scr. *sâmi* lat. *semi*-demonstrant, *a* antiquam in hac voce jam antiquiore aetate ad ē descendisse. — Tamen num ideo ᾱ, ubi exstat, hyperdoricum commentum habendum sit, admodum dubito, cum illa tria testimonia se invicem confirment. Atque ut antiquam ᾱ graeca in lingua servatam esse posse, licet jam tempore gr.-lat. ē praeter ā exstiterit, demonstrem, hanc videas aequam rationem vocabulorum: Dor. Aeol. ἁμι-: *semi* = Dor. πλᾶθος: *plenus, implere* = El. Ϝράτρα: *verbum.*

Postremo ἥμερος nullo alio loco Dorico, nisi in his tabulis, legitur, ἅμερος vero pluries ap. Pindarum et Aesch. Agam. 721 ed. Dind. P. Sc. V., quibus locis Ahrensius (II 152) librarios Doricae vocis ἁμέρα comparatione inductos ἅμερος pro ἥμερος errore scripsisse, invita Minerva suspicatur. — Quamvis de etymo hujus vocis prorsus certi quidquam nondum prolatum esse concedendum sit, tamen arridet Curtii opinio (Etym. 353), ἥμερος a rad. ἡς descendens primo dictum esse de contubernalibus et una habitantibus, ita ut ἅμερος, ᾱ, quae in scr. âs-ê, âs-a-nam etc. conspicitur, servata, cum ἁμι-, πλᾶθος, Ϝράτρα etc. similem rationem tueatur.

Tamen cum hoc modo η vocalem in χρήσομαι, ῥήτρα, ἐμπρησόντι, βουβῆτις, κατάκλητος, ἐρρηγεῖα, ἡμι, ἥμερος vocibus Heracliensibus phonetice, ut hoc verbo uti liceat, explicare studui, aliquam suspitionem supprimere nolo, in quibusdam η fortasse alia via interpretandam esse, quam ideo adhuc tacui, quod neque eam recte adhiberi probari, neque quousque valeat, definiri potest. — Ut enim de numeralibus disputans formas in dial. Her. exstare ex lingua Attica vel communi receptas demonstravi; ut paullo longius progressi nonnulla alia vocabula Atticam pro Dorica speciem prae se ferre videbimus, sic etiam vocabula modo tractata ut tritissimae notionis, magna ex parte communem dialectum redolere suspicari licet. Atque ut hoc liben-

ter de *βουβῆτις* credam, hujus compositi prior pars me commovet, minus Dorice quam Ionice formata, ut § 5 ostendetur, nec denegare velim, veri similius videri *ἐμπρησόντι* a communi lingua mutuatum esse, quam ex radice *πρε* certe non admodum usitata formatum; quin etiam *κατάκλητος*, *ἐρρηγεῖα*, *ἥμερος* sic accipi posse concesserim; tamen *χρήσω* et *ῥήτρα* ex radicibus *χρε* et *Fρε* nata esse et *ἡμι* a gr.-lat. *semi* descendere vel contra hanc suspitionem contendo.

Sed utut de his censetis, id certe ex hac enarratione apparebit, dialectum Heracliensem, quod ad *ᾱ* servatam attinet, non inter severissimas referendam esse, superatam hac in re ab Eliaca, Aeolica, Pindarica, nonnullis aliis, quod ad aetatem tabularum Heracliensium definiendam non nullius momenti erit.

Restat, ut ejus *η*, quae ex productione suppletoria et contractione exstitit, exempla ex dial. Her. afferam.

ἐγFηληθίωντι = vulg. *ἐξειληθῶσι* a praes. *ἐγFηλέω*. *η* in hoc vocabulo productione suppletoria natam esse comparatis *Fήλω Fηλέω* Doricis cum *εἴλω*, *εἴλλω* Atticis, *ἀπέλλω*, *ἀπέλλα* Lesbiacis formis facile probari potest; tamen quaenam forma primaria sit, non facile est ad dicendum. Plerique cogitabant de praes. **Fελ-jω* (ex **Fαλ-jω* aor. *ἐάλην*), ex quo *ι* vocalis epenthesi *εἴλω* factum esset, sed Brugmanus (l. c. p. 122) rectissime demonstravit ex **Fέλjω: εἰλέω, εἴλλω Fηλ-έω* explicari non posse. Quare cogitat de verbo scr. *vṛ-ṇômi* „arceo, circumdo", cui respondens fingit gr. verbum **Fέλ-νω: *Fέλ-λω*, ex quo lesb. *ἔλλω*, att. *εἴλω*, dor. *Fήλω* optime procedunt. Tamen ad *εἴλλω*, *Fηλέω* formas explicandas *Fέλ-νω* non sufficit. Itaque puto in his duplicem praesentis formationem adhibitam esse; ut enim a rad. *βα* primum *βα-ν*, deinde **βαν-jω: βαίνω*, a rad. *φα: φαν: *φαν-jω: φαίνω*, *κρῐ: κρῐν: *κρῐν-jω:* lesb. *κρίννω* att. *κρῑνω*, *πλῠ: πλῠν: *πλῠν-jω: πλῡνω*, sic ad rad. *Fελ* primum *Fελν: εἰλ Fηλ*, deinde novo suffixo **εἰλ-jω: εἴλλω*, **Fήλ-jω: Fηλίω*, *Fηλέω* formata sunt. —

Testimonia *Ϝηλ*, *Ϝηλε*, *Ϝηλι* stirpium ex Doride collegit Ahrens II 160.

Eadem productione exstiterunt *δήλομαι* (**δέλλομαι:* sev. Dor. *δήλομαι*, mit. Dor. *δείλομαι;* locis ab Ahr. II 150 allatis adde inscr. Locr. Hyp. 3, 4, 12 et formulam in titt. Delph. a Wescher et Foucart editis frequentem: *καθὼς κα αὐτὸς* (sive *αὐτὰ*) *δείληται* vocabulum Doridi proprium, exstans Heracl. 146, cujus etymon adhuc nos latet[16]), et *δηλόω* (*ἀδηλωθείη* Heracl. 57), quod ex rad. *δjεϜ* emanare Brugmanus (quem vd. l. c. p. 147) mihi persuasit.

Tum *μής*, quod v. 1 legitur — reliqui casus *μηνός*, *μηνί*, *μῆνα* saepissime exstant in Doricis titulis — hic afferatur, quod ex **μενσ-ς: *μενς: *μην-ς: *μησς* processisse Ionico *μείς* demonstratur. Tamen *μάν* Doricum esse ab Herodiano (II p. 357, 17 ed. Lentz: *ἐπὶ μέντοι μονοσυλλάβων μετατιθέασι τὸ σφήξ καὶ μήν σφάξ λέγοντες καὶ μάν*[17]) traditur, quae forma explicari potest, si modo graecam formam primariam *μανς* statuimus, cum eadem *α* vocali, quam in lingua scr. in *mâs*, *mâsa-s*, in vet. bactr. *mâoṅh*, *mâoṅha*, in vet. germ. *mânôt* conspicis. Ab hac forma omnes graecae, quas novimus, hoc modo descenderunt:

---

16) Oeconomidem, qui in editione sua inscr. Locr. Hyp. 1869 *δήλομαι* et *βούλομαι* eandem originem habere conjecerat, jam Allenus (l. c. p. 274) difficultate transitus *F* in *δ* (*vṛ-ṇômi: δέλ-λομαι*) proposita refutavit. Quae autem Brugmanus (l. c. p. 122) hujus transitus exempla *βδέω* et *δρόσος* invenisse sibi visus est, ea parum certa esse existimo.

17) ubi Ahrens (II 153) sine ulla probabilitate *χήν* pro *μήν* (et *χάν* pro *μάν*?!) „fortasse restituendum esse“ suspicatur.

μάνσ-ς

μένσ-ς

μάν-ς μέν-ς μῆνς

μάν dor. μείς ion. μήσ-ς μῆνν-ος lesb. (C. I. 2166, 34; Theocr. 30, 2)

μής dor. μήν att.

Denique ἧς att. εἷς ex ἕν-ς, quod etiam in Rhinthonis frustulo exstat: οὐδ' ἧς κίων (Herod. 401, 17 ed. Lentz.) et καταλυμακωθής ex -θέντ-ς. Alii Dorienses talibus in adjectivis productionem non adhibuerunt, vel, si mavis, longam syllabam postea corripuerunt; sic a grammaticis afferuntur αἱματόες, χαρίες, τιμῆες, Μαλόες (Herod. II 432, 2; II 619, 6). Denique Argivi et Cretenses syllabam finalem immutatam servabant (Ahr. II 104) τιθένς et ἕνς dicentes ut πρειγευτάνς, τόνς, ὑπαρχόνσας etc. — η vocalis exstitit ex contractione

vocalium εε in ἐπαμώχη; deinde in futuris ἐσσήται, ἐγδικαξήται etc. de quibus vd. §. 18.

voc. εη in conjunctivo ἀμμισθωθῇ, de quo vd. § 5.

„ εα in Ϝέτη ex Ϝέτ-εα

„ αη in ἐπιβῇ, de quo vd. § 18.

III. ω.

De ω ex ο vocalis amplificatione nata nil singulare quod hic afferri possit, habemus, neque de vocali productione et contractione nata fusius disputare opus est.

De ἀνἑώσθαι vd. § 19; de εὐθυωρεία § 20.

ω productione suppl. ortam habes in ἄγωσαν, ἀλλά-

λως, ἄλλως, ἱαρώς, νόμως, ὄρως, τώς, ὑπάρχωσα, χώρως.

ω contractam

1) ex ο-α vocalibus in μείω ex *μείοσ-α.

2) ex ο-ο in τετρώρων ex *τετρο-όρων, deinde in genetivis sing. II. decl.: ἀντόμω, Ζωπυρίσκω, ὁδῶ etc.

3) ex ο-ε in ἀμπελωργικά, λωτήριον, πεπρωγγυευκῆμεν, πρώγγυος.

4) ex ο-η in τετρώκοντα ex *τετρο-ή-κοντα. Idem contractionis genus adhibuerunt antiquiores Iones in ὀγδώκοντα ex ὀγδο-ή-κοντα, ἔβωσε ex ἐβόησε Hipp. 1, 1 (conj. Schneidew.), νωσάμενος ex νοησάμενος Theogn. 1298 etc.

5) ex ο-ω in conjunctivis μισθῶντι, παρδῶντι, διαγνῶντι etc.

IV. ῑ.

τρῖς vere Dorica et τρεῖς forma communis legitur in tabb. Her. illa vv. 23, 40, 144, II 32, 35, 40, 89, haec II 15, 53, 70. τρῖς praeterea in tit. Brutt. C. I. 5773, τρεῖς in Delph. 1690 et in omnibus recentioribus reperitur. — A τρι stirpe descendit Dor. nom. τρῖς ex *τρί-ες, ut Dor. πόλι-ες, μάντι-ες; Att. τρεῖς ex *τρεj-ες ut πόλεις, μάντεις, πρυτάνεις ex *πόλεj-ες etc. De hac explicatione nunc omnes, opinor, consentiunt, nisi quod Christius (Gr. Lautl. p. 49) nimis „mathematice", ut ita dicam, τρεῖς metathesi ex *τρίες ortum esse credit. Τρῖς in τρισκαίδεκα, quam Schleicher Compend. p. 500, II. ed. breviorem quandam τρεῖς numeralis formam esse autumat, antiquiorem illam flexuram vel in Atthide servasse credo, quam ab initio omnibus Graecis communem fuisse ex Homeri, Herodoti, Aeolum et Dorium consensu videmus.

Ϝίκατι saepe in utraque tabula, Ϝείκατι II 55, 57, 71, 75; cetera hujus numeralis exempla ex Doricis fontibus Ahrens. II 279 collegit, ex quibus comparatis jam id apparet, antiquiores fontes ῑ vocalem, recentiores ει diphthongum tueri. Nobis originem illius Ϝῑ et Ϝει quaerentibus id cer-

tum videtur, *Fī* ad stirpem *dva* redire ac veri simillimum ad certum ejus casum, qualem habemus in *τριάκοντα, τεσσαράκοντα*, scr. *triñçat, k'atvârinçat*, got. *tvai-tigjus* (acc. *tvans-tiguns), threis-tigjus* (acc. *(thrins-tiguns)* etc.

Praeterea cum consensus linguarum (scr. *viçati*, bactr. *vîçâiti*, lat. *vîginti)* jam tempore indog. *dvai* in hoc numerali ad *vî* processisse evincat, facere non possumus, quin *Fείκατι* corruptiore quadam pronuntiatione ex *Fίκατι* exstitisse confiteamur, cujus mutationis unum certum testimonium habemus in *Ποτῖδάν*, quod in *Ποτειδάν*: *Ποσειδάν*: *Ποσειδών* mutabatur [18]) (cf. Ahrens. in Philol. XXIII, 202).

χιλίοι. A Lesb. *χέλλιοι*, Boeot. *χείλιοι* ducimur ad formam Dor. *χηλίοι*, quae re vera exstare videtur in tit. Lacon. 1511 Tegeae reperto antiquae scripturae, ubi bis (vv. 12, 19) *ΧΕΛΙΟΣ* legitur hau dubie *χηλίους* explicandum [19]). Itaque Ahrens II 160 ea, qua solet, severitate *χηλίοι* etiam a tabb. Her. postulat, ac *χιλίοι* (36) et *δισχιλίαι* (37) „valde" veretur, „ne Maittairii Britannici fragmenti editoris negligentiae debeantur". Sed Maittairius Mommseni collatione purgatus est, ac vulgarem formam in hanc dialectum irrepsisse nemini ceteras numeralium formas comparanti mirum videri potest.

χιλίοι ex *χειλίοι*, ut *ἀσπουδί* ex *ἀσπουδεί*, *ἴλη* ex *εἴλη*, Boeot. *ἶμι* ex *εἶμι*, *Fῖξαι* ex * *Fεῖξαι* ortum esse certum videtur. Etymon vocis adhuc nos latet, certe Boppio (Gr. compar. II p. 90 III. ed.) *χίλιοι* ex *sahasra* derivanti vix quisquam assensus sit.

---

18) Leo Meyer (Vergl. Gramm. I p. 147) *ει* antiquiorem quam *ῑ* habet. Christ (Lautl. p. 48) *εἴκοσι* ex *Fίκατι* digammate in *ε* mutato exstisisse putat, quae opinio, ne alia proferam, jam ipsa forma *Fείκατι* refutatur.

19) Boeckh. proponit *χιλίους* propter hanc formam v. 22 exstantem, quam Ahrens II 157 Fourmontii negligentiae ascribit.

§ 5. De diphthongis.

I. ει.

1) ει ex amplificatione ι vocalis orta (?).

ἀποτεισεῖ Ahrensius certe ex rad. τι eadem vocalis amplificatione exstitisse censet (II 184), quam in λείψω, εἴσομαι, δείσω videmus. Tamen si ad magnam formarum cum ει copiam animum advertimus (exemplis ab Ahrensio l. c. collectis adde: ἀπιτειέτω inscr. Teg. v. 45; ἀποτείσῃ Locr. Hyp. 15; ἀποτεισάντων Cret. 2554, 39; 46; ἀποτεισάτω Ther. 2448, V, 19; Cret. 2554, 65; ἐκτείσῃ Ther. 2448, V, 2; 22; 35; ἔστεισις (= ἔκτισις) Teg. 39, ac facili negotio exempla etiam multo pluribus augeri possunt), e contrario ι in τῖνω, τῖσω, ἔτῖσα ex ει nata esse videtur, ut χίλιοι ex χείλιοι, ἀσπουδί ex ἀσπουδεί etc.

2) ει ex contractione ε et ι vocalium orta.

Ἡρακλείδας ex *Ἡρακλεϝ-ίδας: *Ἡρακλε-ίδας; porro nomina composita cum suffixo *ja:* εὐθυωρεία, Ἡρῴδειος, Ἱστίειος, μερεία, τυρεία, χρεία.

Ἡρακλεία II 25, 38, 73, 81, 88, 107 ex *Ἡρακλέϝ-ja: *Ἡρακλέ-ja. Ex *Ἡρακλε-ja etiam Ἡρακλέα forma exsistere potuit, quae II 32 exstat, a Mazocchio et editoribus C. I. Gr. in Ἡρακλεία analogiae gratia mutata, — num jure, nescio. Frequentissimam enim in Doride terminationem -έα pro -εία (exempla nonnulla affert Ahrens II 188) hic semel tantum, alteram sexies usurpari ei, qui hujus dialecti inconstantiam novit, mirum videri non potest.

ἐρρηγεῖα fem. part. pf. act. Att. ἐρρηγυῖα. Praeterea exstat haec terminatio in inscr. Ther. 2448, I, 26, 27, 28; ἐπιτετελεκεῖα, ἑστακεῖα, συναγαγοχεῖα et in Mysiae epist. no. 13 Orell. ποτεοικεῖα; contra Ahrens (II 365) non bene comparat γλυκεῖα, quippe quod non ex *γλυκϝια, ut putat, sed ex *γλυκεϝ-ια: γλυκέ-ια exstitisse formis γλυκέ-ος, γλυκέ-ες etc. (ex *γλυκέϝος *γλυκέϝ-ες) demonstretur. — Cum constet -υῖα terminationem ex indog. *vasî* originem ita duxisse, ut ϝα syllaba ad υ vocalem contracta (ut scr.

ushî ex *vasî*) σ inter υ et ι vocales excideret, ex eadem forma etiam -εῖα deducere possumus, hanc mutationum seriem statuentes: * ἐρρηγ-Fασία: * ἐρρηγ-Fεσία: * ἐρρηγFε-ία: * ἐρρηγ-Fεῖα: ἐρρηγ-εῖα.

μείων e rad. με (debilitata ex μα) et suff. -ιων ut πλείων e rad. pla: πλε. Aliam vero formam grammatici (Herod. II 270, 8; 431, 14; 504, 29 ed. Lentz, reliquos vd. ap. Ahr. II 163 not. 15) Doricam dicunt: μήων et πλήων, quorum praecepta Ahrensius spectatis μείων Heracliensium, πλείων in titulis mitioris Doridis (Ther. 2448, V, 11; VIII, 2; Herm. 1193), πλίονα Boeotico (1569, 47) fluxisse censet ex more recentissimae aetatis, alienissima ab antiqua et genuina Doride. Tamen in ea, qua etiam nunc laboramus, monumentorum verae et antiquae Doridis penuria Ahrens hic, ut saepius nimius esse videtur in spernendis et rejiciendis grammaticorum, quae huic vel illi titulo repugnent, testimoniis; neglecta, quae in dies clarius apparet, magna singulorum cujusque dialecti generum varietate et diversitate, prout diversis locis vigebant. Sic nil est, cur non alias Doridis dialectos μήων dixisse sumere possimus, quippe quae forma optimam explicationem admittat. E pristino *μέ-jων spirante ad ι vocalem emollita μείων, explosa cum productione μήων exstitit. Spiranti sine productione ejecta tertia forma *μέων, quae fortuito non exstat, aeque formari potuit ut πλέων.

διπλεῖ (deest in Steph. Thes.), vulg. διπλῇ, Corcyr. 1845 vv. 75, 102, 113: διπλῇ. Ahrens (II 386) διπλεῖ et διπλῇ miras vocat formas, et Allen (l. c. p. 262) quoque earum formationem obscuram esse dicit, cum stirps διπλοο -esse videretur. Conjicit tamen non ex illa stirpe, sed ex ipsa radice πλα (quae in πιμ-πλά-ναι conspicitur) διπλεῖ locativum et διπλῇ instrumentalem formari. — Sed multo confidentius de hac re judicari potest. Ex pristina hujus adjectivi forma διπλόος brevior διπλός exsistere potuit, ut *Πασίνοος, *Κρατίνοος, Εὐθύνοος in Πασῖνος, Κρατῖνος, Εὐθῦνος (cf. Buttmann, Ausf. Gramm. ed. II, I p. 154), βοηθόος in

βοηθός, λαξόος in λαξός correpta sunt; et διπλοό-ι locat., διπλοό-η instrum. eodem modo in *διπλό-ι, *διπλό-η mutari poterant, quo vocat. ὀλοέ in ὀλέ (Herod. II, 250, 12 ed. L.), δορυξοέ in δορυξέ (Aristoph. Pax 1260). Ceterum, ne ulla dubitatio relinquatur, audias Herodianum (II p. 250, 19 ed. Lentz): δορυξόος ἐκ τοῦ δόρυ καὶ τοῦ ξέω· οὐδεὶς δὲ λέγει Ἑλλήνων δόρυξος, ἀλλὰ δορυξόος καὶ κατὰ συγκοπὴν δορυξός, et paullo infra: ἡ λαξός· ἀπὸ τοῦ ἡ λαξόος ἡ λαξός ὡς βοηθόος βοηθός, quibuscum Lentzius (l. c. not. ad fr. 227) comparat Etym. M. 517, 25: κλεός (a κλεώ)· Πίνδαρος οὐκ οἶδα ὅπου φησὶ κλεός· κλεόος καὶ συγκοπῇ κλεός. Atque ut etiam pro διπλόος: διπλός disertum testimonium afferam, addo Tzetz. ad Lycophr. v. 521: Διπλὸς δὲ κυρίως καὶ ἐξ αὐτοῦ διπλοί ὀξυτόνως [20]).

Quibus testimoniis freti formas *διπλό-ι, *διπλόη vel διπλό-ᾱ sumere possumus, ac ne hic quidem certo testimonio careamus, διπλόα exstat in inscr. Drer. 130. et δυωδεκαπλόα Brutt. 5573, 12. — Tum ex διπλό-ι euasit διπλέ-ι: διπλεῖ, ut *τουτόι: *τουτέ-ι: τουτεῖ; *πανοικό-ι: *πανοικέ-ι: πανοικεῖ; *πανδημό-ι: *πανδημέ-ι: πανδημεῖ etc.; ex *διπλό-η: διπλῆ (Corcyr. 1845, neque raro apud Atticos) ut nom. sing. fem. διπλό-η: διπλῆ; ex διπλό-α διπλᾶ, ut exstat ἑξαπλᾶ C. I. 2554, 65, quocum conferas instrumentales κρυφᾶ, λαθρᾶ, ἁμᾶ, διχᾶ, τριχᾶ etc.

Tum videmus etiam διπλᾰ adverbium recentiore tempore correptum (ut ἅμᾰ ex ἁμᾶ, κρυφᾰ ex κρυφᾶ etc.) usurpari: Oppian. Cyneg. II v. 449; Halieut. IV v. 657; Anthol. Pal. X, 107.

Denique διπλῇ adverbium sermoni Attico proprium dat. fem. esse videtur, ut δημοσίᾳ, ἰδίᾳ etc.

Praeterea cum locativi suffixo formata sunt Ϝέτει et ἀεί ex *αἰϜεσί-: αἰϜεί: αἰεί: *ἀϳεί, praeter quam multo

20) Talem vocalis ejectionem videmus etiam in πωλέαι, μυθέαι φοβέο, ἀκέο, φέρεν, νοέν, ἀμές, ὑμές etc. ex πωλέ-ε-αι, μυθέεαι, φοβέεο, ἀκέε-ο, φερέεν, νοε-έ-εν, ἀμέ-ες, ὑμέες.

frequentiorem in titulis Doricis semel in his tabulis (134) occurrit ἀές ex *αἰFές: αἰές: *ἀjές.

3) ει ex aliis vocalibus debilitata:

Ἀποθάνει, ἀρτύσει, εἶ, λάβει, νέμει, ποτάγει, πράξει, τελέθει, φέρει, quos probos justosque conjunctivos esse neque indicativos vel praesentis vel futuri, quos voluit Mazocchius, jam satis superque ex κά particula omnibus associata apparet. Nec vero minus procul, quam Mazocchii nugae, eorum sententia rejicienda est, qui illas formas antiquam scripturam exhibere putabant, ita ut *EI* in tabulis exstans ῃ legendum esset. Hac enim ratione editores C. I. formas, de quibus agimus, mutaverunt, tamen ne id quidem constanter, nam cum ἀποθάνῃ, ἀρτύσῃ, λάβῃ, νέμῃ, ποτάγῃ, πράξῃ, τελέθῃ, φέρῃ scripserint, reliquerunt — cujus rei rationem desideramus — εἶ formam. Nec vero in tabb. Her. neque in ceteris permultis titulis, in quibus haec conjunctivi terminatio frequentatur (exempla ab Ahrensio II 294 allata facili negotio multo pluribus augeri possunt) ullum antiquioris scripturae vestigium reperitur.

Sed praeter formas in ει deprendimus in his tabulis et vulgarem terminationem ῃ (κόπτῃ, θραύῃ) et tertiam in η (ἀμμισθωθῆ) tota Doride frequentem (Ahrens II 294), neque ab Aeolica (Ahrens I 130, ubi adde τυγχάνη, ἔχη, ποσκαταβλάψη ex inscr. Teg.) neque ab Ionica dialecto aliena (cf. exempla a Larochio ex Att. inscr. collata „Homer. Untersuch.“ p. 200). Neque tamen hanc formationem editores C. I. probaverunt, sic quidem, ut Boeckhius in I. vol. iota ubique adderet, in II. η iota carentem retineret, Franzius in III. rursus η in ῃ mutaret.

Nobis potius, qua ratione adhibita has diversas formas explicare possimus, quaerentibus, primum ει ex ῃ attenuata esse videtur, ut in βούλει, οἴει, ὄψει etc. ex βούλῃ, οἴῃ, ὄψῃ; η vero terminatio quam originem habeat, non tam facile dictu est. Quod Westphalius (Method. Gramm. I. 2. p. 62) admodum singulare excogitavit, tales formas in ῃ imperfecti esse conjunctivos (*βλάπτητ: βλάπτῃ; *θέλητ:

θέλῃ), probari non potest; neque enim, ut de tota formatione prorsus inaudita taceam, ulla inter has et reliquas conjunctivi formas significationis differentia enucleari potest, neque, quid tandem haec ratio ad *ἀμμισθωθῇ* aoristi conj. interpretandum valere possit, apparet. — Ahrensius (II 295), cui Gelbkius (l. c. p. 38) assentitur, eam ex pristina terminatione -*ητι* (-*ησι* Ahrens.) omissa epenthesi exstitisse censet. Ac concedo, sic rem explicari posse, nisi forte praestat *η* revocare ad rudiorem et corruptiorem pronuntiationem, cujus fortasse etiam Lesbiaci dat. sing. in *ω* pro *ῳ* testimonio afferri possunt. Sed in titulis alioquin emendatissimis neque antiquam scripturam neque itacismum redolentibus etiam *ει* et *η* saepe inter se commutatae sunt[21]), ita ut *η* fortasse etiam *ει* diphthongi munere fungi cogitari possit.

αἰ conjunctio saepissime in his tabulis exstans orta est ex indog. *svai* (=osc. *svaí* lat. *si*); **σϜαι*: **Ϝαι*: *αἰ*=**σϜε*: *Ϝε*: *ἑ*=*σφίν*: lac. *φίν* (Curt. Etym. 366). — Praeter quam legitur 160 *εἰ* forma ex *αἰ* orta, ut ex *κύπαιρος*: *κύπειρος*; *ἄναιρον* (Cret. cf. Hey, de dial. Cret. p. 15): *ονειρον*; *μεσόγαιον* Dor.: *μεσόγειον*; *ἔγγαιος*: *ἔγγειος*; *Μοῦσα*: *Μουσεῖον*; stirp. aor. *λυσα* -opt. *λύσειας* etc.

II. *ου*.

βοῦς, *χοῦς*, *πούς*. Quaeritur, utrum hae formae ut Atticae dialecto ita etiam Doricae propriae sint, an ex communi lingua in Heracliensem receptae. — Grammatici uno ore testantur de Dorica forma *βῶς* pro Att. *βοῦς*, ac legitur in Etym. M. 492, 38 *ναὶ κάῤῥων βῶς*, ap. Hesych. *βῶν· ἀσπίδα· Ἀργεῖοι*, et sexcenties apud Theocritum

21) Ther. 2448, VII 31: *εἴ κά τινες μὴ ποιῶντι τὰ κατὰ* [*τὸν*] *νόμον εἶ τὰν διαθήκαν εἶ τὰ δόξαντα, ἄνδρας ὅσος κα δόξει κτλ*; item *εἴ* pro *ἤ* VIII, 6, 7; VIII 5 *δεείση* pro *δεήσει*; VIII 21 *προνοειθήτω* pro *προνοηθήτω*; II 19 *προαιρεῖται* pro *προαιρῆται*; VI 36 *ὀφειλεῖται* pro *ὀφειλῆται*; VII 27 *διοικεῖται* pro *διοικῆται*. — Corcyr. 1845, 67 *εἴ* pro *ἤ*; 94 *ποιήτω* pro *ποιείτω*; Marm. Sig. 8 *ἐπόεισεν* pro *ἐπόησεν*. etc. etc.

βῶς, βώτας, βώκολος etc. Contra βοῦς legitur Epich. 97, βοῦν Herm. 1193, βουβῆτις in nostris tabulis.

Fere eadem est condicio χοῦς vocabuli, quamquam ejus testimonia rariora sunt. Athenaeus et Eustathius dicunt χῶς Doricum, contra χοῦς in tabulis Her. est. Quae cum ita essent, Ahrensius (p. 165) auctoritati tabularum Her. plurimum tribuens, grammaticorumque testimoniis admodum diffidens, et βῶς et χῶς ut vere Dorica essent, metuit, quin mutari χῶς in χοῦς apud Athen. et Eust. jussit. Sed in hoc se a vero aberrasse, ipse postea perspexit (cf. Add. et Corr. II 565); itaque explicatius hanc opinionem falsam fuisse demonstrare non opus est. Tamen in Addendis (l. c.) censet „Argivos cum paucis fortasse aliis Doriensium βῶς, χῶς, Τύδης, νᾶς dixisse, υ vocali, quam e digamma ortam constat, ejecta.“ Cui opponendum est, βῶς, χῶς etc. non ex βοῦς, χοῦς prodiisse, cum ejusmodi vocalis ejectio exemplis careat, sed utramque formam ad pristinam *βοϝ-ς, *χοϝ-ς, *ΤυδεϜ-ς, *ναϝ-ς redire, ex qua digammate ad υ vocalem emollito communis, ejecto cum prod. suppl. Dorica forma exstitit. Tamen cum βῶς formam pristinae Doridi ascribo, alteram ei non ita abnegare studeo, ut ubi reperiatur, librarium vel lapicidam erroris accusem — quamquam in Epicharmi verba βοῦς pro βῶς errore quodam irrepsisse, sunt fortasse, qui probabile esse credant — sed eam aliunde, scilicet ex communi dialecto arcessitam esse opinor. — χοῦς vero in nostris tabulis Atticam linguam redolere non negabit, qui variarum dialectorum imprimis vocabula in commerciis emporiis foris usitatissima, v. g. numeralia et mensurarum ponderumque notiones exaequari ac numeralium re vera in hac dialecto communes formas exstare reputaverit.

Postremo de πούς agentes, in judicium vocemus glossam Hes. πώς· πός ὑπὸ Δωριέων, quam Albertus et Pearso correxerunt facta lenissima mutatione in πώς· πούς ὑπὸ Δωριέων. Ahrensius tamen rursus invocat auctoritatem tabb. Her., in quibus non πώς sed πούς II 34 et τρίπους 3, 96, II 2 exstat. Itaque respiciens ad aliam Hes. glossam πόρ πούς Λάκωνες,

proponit, licet contra litterarum ordinem, *πός· πούς ὑπὸ Δωριέων*[22]). De qua re sic judico. Ex stirpe *ποδ* nomin. **ποδ-ς: πός* secundum leges phoneticas recte processit. Cum vero postea lingua voces monosyllabas correptam vocalem habere vetuisse videatur, *ο* vocalis producta est. Quod duplici modo fieri potuit. Aeque enim ut in productione suppletoria *πός* apud Dores in *πώς* apud Atticos in *πούς* abiit. Ergo tres hujus vocabuli formas quaerendo assecuti sumus. Primum antiquissimam *πός*, quam in *πόρ* mutatam Lacones propriam habuisse ex glossa *πόρ· πούς Λάκωνες* discimus; deinde Doricam *πώς* confirmatam glossa: *πώς· πούς ὑπὸ Δωριέων*, denique *πούς* communem.

Sed quid de Heracliensibus? Nonne cum eo, quod modo de formis numeralium mensurarumque notionum apud Heraclienses dixi, *πούς* vocabulum optime convenit? Itaque hoc quoque e communi dialecto receptum esse puto.

Quod ad ceteras diphthongos attinet, fere nil est, quod ab usu vulgari discrepet. *ῳ* tantum in *Ἡ ρ ῴ δ α ς Ἡ ρ ῴ δ ε ι α σῴζω* vocabulis excitare liceat, quippe quae vulgo sine iota scribantur. Sed scriptura Heracliensis et ab Herodiano commendatur (*Ἡρῴδης* 67, 5; *σῴζω* 444, 6 ed. Lentz) et optimam admittit explicationem, nam *Ἡρῴδης* compositum est ex stirpe *Ἡρω* cum *-ιδης* suffixo, et *σῴζω* ex *σω-ίζω* ut *πλῴζω* ex *πλω-ίζω*.

§ 6. De contractione et crasi.

ᾱ ex *α-α* : *γᾶ, μνᾶ, πρᾶτος.*
„ *α-ο* : *Ἡρακλείδα, Ἡρῴδα, Φιλώτα, Φιντία; ἐπελάσθω; ἆς.*

22) *πός* praeterea memoratur ab Herodiano *καθ. προσῳδ.* 403, ed. Lentz, a Choerobosco in Theod. p. 182, 32; 284, 21 (Herod. II, 281, 19; 903, 25 ed. L.) additis poetae alicujus verbis: *ὡς πὸς ἔχει μαινομένοισιν*, vel, ut apud Herod. 403, 1 legitur, quod Lobeck Parall. 86 etiam ceteris locis reponendum censuit: *ᾧ πὸς ἄγ' ἱεμένοισιν.*

α ex *α-ω* : *ἀποροᾶν*, *γνᾶν*, *ἐλαιᾶν*, *καινᾶν*, *καταδικᾶν*, *ὀριστᾶν*; *φᾶντι*.

η ex *ε-ε* : *ἀπολώλη*; *ἐπαμώχη*; *ἐγδικαξῆται*, *ἐσσῆται*, *καρπευσῆται*, *οἰκοδομησῆται*.

„ *ε-η* : *ἀμμισθωθῆ*.

„ *ε-α* : *Fέτη*.

ῃ ex *α-ῃ* (vel *α-ει*) : *ἐπιβῇ*.

ω ex *ο-ο* : *τετρώρων*; *ἀμαξιτῶ*, *ἀντόμω*, *Ἀπελλαίω*, *Ἀπολλωνίω*, *ἀργυρίω*, *Ἀριστάρχω*, *ἀρρήκτω*, *αὐτῶ*, *βίω*, *δάμω*, *δευτέρω*, *Διονύσω*, *δρυμῶ*, *ἑκατέρω*, *ἑκατομπέδω*, *ἐχομένω*, *ἐφόρω*, *Fικατιδείω*, *Fικατιπέδω*, *Ζωπυρίσκω*, *Ζωπύρω*, *Ἡρακλήτω*, *Θεοδώρω*, *Ἱστιείω*, *Κρατίνω*, *ὁδῶ*, *Πανάμω*, *πολέμω*, *πράτω*, *Πύῤῥω*, *σκίρω*, *Συμμάχω*, *τούτω*, *τριακονταπέδω*, *τριγύω*, *τρίτω*, *τῶ*, *χωρίω*.

„ *ο-ω* : *ἀποδιδῶντι*, *ἀποδῶνται*, *διαγνῶντι*, *μισθῶντι*, *παρδῶντι*.

„ *ο-ε* : *ἀμπελωργικά*, *λωτήριον*, *πρώγγυος*, *πρωγγυεύω*.

„ *ο-η* : *τετρώκοντα*.

ῳ ex *ω-ι* : *Ἡρῴδεια*, *Ἡρῴδης*; *σῴζω*.

„ ex *ο-η* (*ο-ει*) : *πρῳ̃*.

ι ex *ι-ι* : *πόλι*.

„ *ι-ε* : *τρῖς* nom.

ει ex *ε-ει* : *δεῖ*; *ἐμβαλεῖ*, *ἑξεῖ*, *θησεῖ*, *θραυσεῖ*, *κοψεῖ*, *ποιησεῖ*, *πριωσεῖ*, *σαρμευσεῖ*, *σκαψεῖ*, *φυτευσεῖ*.

„ *ε-ι* : *ἐρρηγεῖα*; *ἀεί*, *διπλεῖ*, *Fέτει*, *ποτεχεῖ*; *μείων*; *Ἡρακλεία*, *Ἡρακλείδας*; *εὐθυωρεία*, *μερεία*, *τυρεία*, *χρεία*.

Non contrahitur:

ε-α in *δένδρεα*.

ε-ᾱ in *Κωνέας*, *Χαιρέας*.

ε-ο in *Fέτεος*, *χαράδεος*; *δεομένα*, *ῥέοντα*; *Θεόδωρος*; *ἔκπλεον*. In *ιο* mutatur in *ἀναγγελίοντι*, *ἀνκοθαρίοντι*; *ἐξεποΐον*; *Τιμοκράτιος*. In *ιω* mutatur in *ἐμετρίωμες*, *μετριωμέναι*.

ε-ω in *δενδρέων, Fετέων*; *δέωνται*. Non contrahitur sed in *ιω* mutatur in *ἀδικίων, ἐγFηληθίωντι; ποΐων, ποΐωντι*.
ο-α in *ἀποροᾶν*.
ο-η in *ὀγδοήκοντα*.

Crasis nullum exemplum conspicitur in tabb. Her., nisi quod editores (Mazocch., Franz, Ahrens p. 220) *καἴκα* 101 scribi voluerunt, ut ex *καὶ αἴ κα* exstitisse putandum esset. Tamen mihi consideranti primum *καί αἰ* voces reliquis tabularum locis, ubi exstant, non coalescere (cf. *καὶ αἴ τινί κα* 105, 173), deinde omnino hiatus, qui frequentissimi sunt in tabulis, nusquam crasi adhibita expelli (cf. *τὰ ἄλλα* 172; *οἵας κα ἁ γᾶ* 103; *ἂν κα αὐτοί* 106 etc.), denique illa, quam sumunt, crasi *αἰ* vocabulum tabularum in scriptura prorsus delitescere, admodum veri simile, ne dicam certum esse videtur, *καί κα* minus crasi, quam lapicidae errori deberi, qui *αἰ* post *καί*, inductus vocum similitudine, addere omiserit.

§ 7. De apocope et elisione.

Apocopen patiuntur in dial. Her. praepositiones
ἀνά ubique: *ἂν τάν* 148, *ἂν τώς* II 32, 38; *ἄντομος* 12, 13, 15 saepius, *ἀνχωρίξαντες* 56, 59, *ἀμπώλημα* 110, 155, *ἀμμισθωθῇ* 111, *ἀνγράψαι* 126, *ἀνγράφεν* 126, *ἀνγραψάντω* 127, *ἀνκοθαρίοντι* 132.
κατά semper ante articulum: *καττά* 109, 122, II 23, 27, *καττάδε* 113, *καττάν* 125, 127, 135, 146, 160, 161, 163, 164, 168, 176, 179 bis, *καττάς* 145, 151; alioquin tantum in voce *προκαδδεδικάσθω* 171, ante reliquas voces a consonis incipientes integra manet: *κατακλήτῳ* 11, II 10, *καταλιπόντες* 62, *καταλυμακωθής* 56, *κατασκαψόντι* 131; *κατὰ βίω* 50, 99.

Apud Lacones *κατά* majore apocope affecta est in *κάβλημα, κάπετον* aliis vocibus ap. Ahr. II 356, quo etiam pertinent *κατάν*, *κατά* formae simplici *τ* littera scriptae pro *κατὰ τάν, κατὰ τά*.
παρά ubique: *πὰρ τά, πὰρ τάν, πὰρ τάς, πὰρ τό, πὰρ τόν*,

πὰρ τιῶν; πὰρ μέν, πὰρ δέ, πάρ τε, πὰρ Fέτος, πὰρ πέντε, πὰρ ποταμόν.

Itaque *ἀνά* et *παρά* praepositiones, ut quae etiam ante vocales ubique elisionem patiantur, omnino non vulgaribus illis formis, sed solis *ἄν* et *πάρ* formis monosyllabis in dial. Her. exstare censendum est, quare apostrophum, quae dicitur, etiam ubi *ἄν* et *πάρ* ante vocales scriptae sunt, omisi. Aliter editores C. I.

ποτί (Dorica forma *πρός* praepositionis, vd. Ahrens II 358), mira inconstantia ante articulum modo admittit, modo respuit apocopen: *ποττάν* 119, II 31, 44, 69, 107, *ποττάς* II 87, *ποττό* II 30, *ποττόν* 162, II 37, 77, 108, ac contra *ποτὶ τάν* 16, II 13, 38, 75, 94, 100, *ποτὶ τόν* II 18. Ahrensius (II 354) *ποτὶ τάν* in fragmento prioris tabulae Britannico, quod dicitur, rursus Maittairii errori deberi, in altera *ποτὶ τάν* et *ποτὶ τόν* formas recentioris aetatis indicia esse putat. Sed illud certe injuria eum suspicatum esse, ex Mommseni collatione apparet, quo etiam alteri thesi non parum ponderis detrahitur. Tamen vide quae de ratione inter utramque tabulam intercedente, § 21 congessi. — Praeterea apocopen non nisi in *ποτθέντες* II 30 uno vocabulo deprendimus, cf. *ποτιφυτευσεῖ* 170, 174, *ποτισκαψεῖ* 173, *ποτιγενομέναν* II 24, *ποτικλαῖγον* II 107, *ποτικλαίγωσα* II 69.

Similem inconstantiam animadvertimus in usu elisionis, de quo haec statui possunt:

1) Praepositiones ubique ante vocales elisione afficiuntur, legimus enim *ἀπ' ἀλλάλων* 75 et al., *ἀρῶν* 50; *ἐφ' ἑκατέρω* 91; *κατ' ἄλλον* 157, *καθ' ἅ* 10, 99, *μετ' αὐτός* 124; *ποτ' Ἄκιριν* II 46 etc. De *ἄν* et *πάρ* formis vd. quae modo dixi.

2) Praeter praepositiones eam admittunt etiam *κά, οὐδέ, ὥστε* voces nec vero hae quidem constanter. Nam

κα elisionem patitur : *καὶ[αἴ]κ' ἔμπροσθα* 101, *ἐν οἷς κ' ἀρτύσει* 107, *αἰ δέ χ' ὑπὸ πολέμω* 152, *ὅσσος κ' εἶ* 160, sed intactum relinquitur: *οἵας κα ἁ γᾶ* 103, *ὥς κα ἐθέλοντες* 105, *καί αἴ τινί κα ἄλλῳ* 105, *ἅν κα αὐτοί*

106, *κα ἄλλῳ* 117, *κα ἐπιβῇ* 128, *ᾧ κα ἀφομοιώσωντι* 135, *ἅ κα ἐπιμαρτυρήσωντι* 156.

οὐδέ elisionem patitur : *οὐδ' ἐφερξόντι* 131, sed eodem versu integrum manet: *οὐδὲ ἀφερξόντι* 131, *οὐδὲ ἧς, οὐδὲ ἕν, οὐδὲ ἄλλος* 136, *οὐδὲ ἄλλον* 138, 145, *οὐδὲ ἐμπρησόντι* 145.

ὥστε elisionem patitur : *ὥστ' ἦμεν* II 30, sed intactum est in *ὥστε ἀεί* 170.

3) Ceterae voces voculaeque, *δέ, τέ, ἐστί* aliae in sermone Attico ad elisionem maxime propensae in tabb. Her. nusquam mutilantur.

CAPUT SECUNDUM.

De spiritu consonisque.

§ 8. De spiritu.

I. *Spiritus asper*

A. leni, qui in aliis dial. exstat, antiquior (i. e. ex spirante ortus) in his vocibus conspicitur:

1. *ἴσος* 175, quod vocabulum olim a digammate incipiebat. Cf. Boeot. *Ϝισοτελία* 1562, 1563, Hesych. *γισγόν* (= **ϜιϭϜόν*), *ἴσον*; *βίωρ* (= **Ϝιώρ* = **Ϝίσως*)· *ἴσως*; Homer. *ἐΐσης* ex **ἐϜίσης*, ac vestigia digammatis, quae ex hiatu apud Hom. apparent, vd. ap. Hoffmann, Qu. Hom. II, 47. — *ἴσος* ex **ϜίσϜος*: **Ϝῖσσος*: **ἴσσος* justa mutatione natum, exstat etiam Smyrn. 3137 II vv. 44, 75: *ἐφ' ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ*, ubi tamen Boeckhius mire *ἐφ' ἴσῃ* scribit, quia *ἴσῃ* scribere se non ausum esse dicit, in tit. Teio (Lebas, Inscriptiones gr. t. III: „Asie mineure" p. 34 No. 87, v. 14): *ἐφ' ἴσον* et in formulis Atticis: *ἐφ' ἴσης καὶ ὁμοίας, ἐφ' ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ* (cf. Giese, Ueb. d. äol. Dial. 302; Keil, Sched. epigr. p. 9; Curt. Etym. 353 et 639). Tamen constanter ne hae quidem tabulae asperum servarunt, quippe quae 149 et 170 *ἴσος* formam vulgarem habeant. *ἴσος* ex **ἴσσος*: *ἴσσος* prodiit, (*ἴσσος*

(Lesbiaca) forma traditur in glossis Hes.: ἴσσος· γαλήνη et Ἴσσα ἡ Λέσβος τὸ πρότερον) vel sine product. suppl. *ΓίσΓος: *Γίσσος: *ἴσσος: ἴσσος: ἴσος.

2. πενταέτηρίδα 105. Digamma in fronte Γέτος vocabuli hic in media voce in asperum attenuatum est. — Γέτος legitur in tabb. 49, 51, 53, 103, 104, 109 et saepius, Boeot. Γέτια 1569 a. III; Γικατι Γέτιες 1575; Lacon. γέτορ (=*Γέτορ)· ἔτος Hes.; Locr. Γέτεα Hyp. 14; Γέτος Hyp. 33. Incertae dial. γέτος (=Γέτος)· ἐνιαυτός Hes. (cf. Etym. 196). — ἕτος exstat etiam in inscr. Halic. (Wescher, Revue arch. 1864 p. 135; Keil, Sch. ep. p. 11): καθ' ἕτος, δωδεχέτης, ἐννεακαιδεχετίς.

Proxima vocabula vulgo aspero praedita tantum hic illic lenem assumunt.

3. ἕργω in compositis ἀφέργω, ἐφέργω 131, συνἕργω 133, quod vocabulum, olim a digammate incipiens (Etym. 171) etiam in Atthide aspero utitur in εἵργω, εἵργνυμι, εἱργμός, εἱρκτή.

4. ὁ, ἁ articuli, quos ab initio σ sibilantem in fronte habuisse notum est (Etym. 367), in inscr. Locricis (Allen l. c. 254) aspero carent, nisi quod initio tit. Hyp. ʽἀπιΓοικία exstat. Deinde ὁ legitur in Hieronis galea et χὠ pro καὶ ὁ in inscr. Cret. Bergm. v. 69.

5. Ἱστίειος N. Pr. derivandum ab ἑστία, Dor. Ion. ἱστία voce, quae e rad. *vas* orta digammatis vestigium in glossa Hes. γιστία (= *Γιστία)· ἐσχάρα servavit. Contra in inscr. Locr. Hyp. 7 ἰστίᾳ, et in glossa Hes. ἐττία· ἑστία asper ad lenem progressus est.

B. recentiore tempore receptus in:

1. ἁκροσκιρίαι, quae ἅκρος forma semel tantum recurrit in inscr. Corcyr. (Mus. Rh. XVIII 539 No. 2): καθ' ἅκρον. Cujus de origine e rad. *ak* vd. Etym. 126.

2. ὁκτώ, ὀγδοήκοντα, ὁκτακατίοι, ὁκτάπεδος, quod numerale in linguis cognatis ut in Graeco vulgari sermone asperum respuit. Tamen satis est memorabile, in duabus linguis recentioribus asperum aeque atque in dial.

Her. huic vocabulo adhaerere, dico Neo-pers. *hest* et Franco-gall. *huit* (Etym. 636).

3. ἑ ν ν έ α, ἑ ν ε ν ή κ ο ν τ α (Etym. 290). Fortasse, id quod jam Curtius (Etym. 642) suspicatus est, analogia reliquorum numeralium, quae nisi a consonis incipiunt, asperum assumunt (cf. ἧς, δύο, τρῖς, τέτορες, πέντε, Ϝέξ, ἑ π τ ά, ὀ κ τ ώ, ἐ ν ν έ α, δέκα, Ϝίκατι, ἑ κ α τ ό ν) ὀκτώ, ἐννέα formas simili modo aspero donavit.

4. ἱ α ρ ό ς adjectivum ut in communi lingua asperum in fronte gerit, qui tamen non antiquitus exstitisse videtur, coll. ΙΑΡΟΝ i. e. Ἰάρων in tit. Ther. 11 B; ἶρος Aeol. Cum. 6, 16, Alc. 81; ἐπίαρος El.; Scr. *ishiras* (indog. *isaras* = ἱαρός).

5. ἁ μ έ ς spiritu aspero ut in Att. dial. exornatum, quem non primitivum esse Scr. *asmat* demonstrat. Lenem servarunt Aeol. ἄμμες, Hom. ἄμμε, ac fortasse, id quod Curtius (Etym. 642) conjecit, asper analogiae ὑμεῖς (ex *jusmat*) pronominis tribuendus est. — Nam quod Kuhnius (Ann. II 260) censuit, quem Christius (Lautl. 109) et Savelsberg (Ann. VII 380) secuntur, in ἁμές et ἱαρός spiritum ex sibilante ortum transpositum esse in vocis frontem, ut hic ordo evaderet: *ἀσμές: *ἀ ʽμές: ἁμές; ἰσαρός: *ἰἀρός: ἱαρός, certe in ἁμές voce parum probabile est.

C. incertioris originis in

1. ἅρνησις, cui vocabulo hoc solo loco asper additur — utrum ex corruptiore pronuntiatione an consonae alicujus olim in fronte exstantis residuum[23]), usque adhuc pro certo dici non potest.

2. οἱσόντι, cujus spir. asp. e digammate ortus, ergo leni in οἴσουσι antiquior est, si Pottio (Et. F. II ed. II 248.) Fickioque (II ed. p. 191) credimus, ut qui οἴσω petant e rad. Ϝοι Scr. *vî* (*Ϝοίσω = *veshjâmi*), ad quam etiam redeunt οἴαξ, οἰήιον, Scr. *pra-vê-tar* ,,auriga", *pra-vaj-ana* ,,stimulus". Tamen significatio non satis quadrat, omnes enim

---

23) Fortasse de rad. *var* ,,arcere, defendere" Fick II. ed. p. 181, no. 4 cogitari potest.

voces ab illa radice re vera descendentes (vd. Pott. l. c.) *ducere* significant, nec vero *ferre*.

II. *Spiritus lenis*

A. aspero antiquior est in his vocibus:

1. ὅρος „finis", ὁρίζω, ὁρισταί, ἄντορος. Item lenem deprendimus in inscr. Corcyr. (Mus. Rh. XVIII 575): ὄρϜος ἱαρὸς τᾶς ἀκρίας et Corcyr. C. I. 1909: ὄρβος, nec non asper deest in Ion. (Hom. *M* 421, *Φ* 405; Theogn. 826; Herod. I, 32 etc.) οὖρος et Cret. (inscr. Bergm. vv. 20, 22) ὦρος vocibus.

Ex quibus apparet ὄρϜος antiquissimam formam fuisse. Atthis asperum de suo addidit, fortasse, ut Curtius (Etym. 642) suspicatur, ut ὅρος *finis* et ὄρος *mons* inter se distingui possent [24]).

2. ἄγω lenem primitivum etiam in comm. dial. servans. In ἅγοντα vero, quod bis in tit Oz. Locr. et in Att. tit. (Rangab. ant. Hell. no. 57, a, 10) exstat, nec minus in Attico ἡγεῖσθαι, quod ejusdem stirpis esse negari non potest, asper irrepsit, quem ex antiquo digammate exstitisse fortasse quempiam, ut credat, commoverint glossae Hes. *ΒΑΓΟΣ*. κλάσμα ἄρτου . . . μάζης· καὶ στρατιώτης· Λάκωνες (confundit glossator βάγος et βαγός) et βάξον· κάταξον· Λάκωνες (Schmidt: βᾶξον· κατᾶξον· Λ.). — Tamen ejusmodi consonae in linguis cognatis ne minimum quidem vestigium exstat (Etym. 161), immo in ipsa Laconum dialecto vel ἀγέομαι lenem tuetur in Ἀγησιχόρα (Alcm. fr. 16, col. II, 19), Ἀγησίλαος, Ἀγησίπολις, Ἀγήσανδρος, ἀγήτωρ, ita ut minime dubitem, quin spir. asp. tantum pravae pronuntiationi attribuendus sit; illae vero glossae nimis obscurae et corruptae sunt, quam quae fidem mereantur.

B. ex aspero attenuatus in his vocibus:

1. ἀμαξιτός, quod, quamvis jam apud Homerum

---

24) Omnino haec dialectus quo studio asperum adamarit et affectarit, quisque ex ingenti multitudine vocabulorum intellegere potest a Keilio aliisque (Sch. epigr. p. 6; Giese, Aeol. Dial. 304) collectorum, in quibus Attici, ideo a grammaticis δασυντικοί appellati asperum de novo introductum loquebantur.

exstet, tamen ἁμαξιτός Attico tenuius est. Ἅμαξα enim compositum est ex ἄξων et ἅμα, quae vocula olim a σ littera incepit, ut hic sit formarum ordo: *σαμα: ἁμα: ἀμα. Eandem ἀμα- tenuissimam formam habes in ἄμυδις (Etym. 357).

Asper vero ἅμα voculae v. 111 appictus est.

2. ἁλία „contio". Ahrensius quidem (II 37) lenem antiquiorem esse credit, ἀλία ab ἀλής i. e. ἀολλής derivans, sed etiam Ias ἁλίη dixit, quae α-ο fere ubique (excepto nom. neutr. pl. ut ἁπλόα: ἁπλᾶ) in ω contraxit. Dici possit, ἀλία quidem Doricum ex ἀολλής sed Ionicum ἀλίη ex ἀελλής (Il. Γ 13) exstitisse, quamquam talis explicatio nemini, opinor, nimis placuerit. Contra Savelsberg (de digammo, Aquisgr. 1866 p. XVI) ex *ἀϜελία voce, quam primigeniam sumit, et ἀπέλλα et ἀλία derivat, digammate aut in π mutato aut excidente. Sed etiamsi digammatis in π transitum concedere vellemus, tamen hanc explicationem gravissimas ob causas reprobari oportet, nam primum ex his glossis Hes.: ἀπέλλω· ἀποκλείω, ἀπέλλαι· σηκοί, ἐκκλησίαι apparet non ἀ-πέλλω, ἀ-πέλλαι, sed ἀπ-έλλω, ἀπ-έλλαι voces dirimendas esse, neque ἀλία ullo modo, neque quod ad sonum, neque quod ad significationem attinet, cum ἀπέλλα conferri posse. Denique secundum leges contractionis Doricas ex ἀϜελία: ᾳ-ελία, nunquam ἀλία, sed tantum ἠλία fieri potest.

Quid, quod omnino ἀλία vocis primam vocalem ex contractione natam esse negamus? Quidni ex *Ϝαλ-ία: Dor. Ion. ἁλία: Heracl. ἀλία exsistere potuerit ut ex *Ϝάλις: ἅλις[25]), *Ϝαλίζειν: ἁλίζειν *cogere, ad contionem convocare,* ex *ἐϜάλην: ἐάλην?

Neque enim, quod miro consensu omnes, qui de hoc vocabulo verba fecerunt, viri docti sumpsisse videntur, ἀλία vel ἁλίη vocis primam syllabam longam esse, ullum exstat testimonium.

---

25) Quod Odyss. ν 136 hiatum admittit intolerabilem, cf. Hoffmann, Qu. Hom. II, 42.

Contra ἡλιαία vox ex ἁλι stirpe α ad η amplificata formata est.

Ἀλία cum spiritu leni hoc uno loco legimus, contra ἁλία in Doricis titulis sollemne vocabulum est, cf. Corcyr. 1841 sqq., Sic. 5475, Agrig. 5491, Byzant. apud Dem. de corona 255, etiam Boeot. Theb. C. I. 730.

3. παρεξόντι 141. Praemittendum est, asperi vim apud Heraclienses ita viguisse, ut ejus signum non solum in fronte vocum, sed etiam in ligatura compositorum, ni muta, quae lege vulgari in aspiratam abiret, asperum praecederet, addendum esse censerent. Sic legimus ἀνἑλόμενος 168, 176, ἀνἑώσθαι 153, παρἑξόνται 107, παρἑξόντι 120, συνἑρξόντι 133, τριἡμίγυον II 16, 29. Tantum in παρεξόντι 141 evanuisse videtur, quod eo magis mirum videtur, quoniam in eodem vocabulo 120 et 107 ascriptus est. — Tamen, ne citius quidquam judicemus, sculptorem fortasse neglegentiae accusantes, recordemur, quaeso, inconstantiae hujus dialecti, quam jam saepius offendimus. Ubinam vero talis inconstantia magis exspectari et explicari potest, quam in his spiritibus, qui tam facile et irrepere et supprimi poterant, ponendis vel omittendis? Sic, quod in his tabulis semel ἴσος bis ἶσος legitur, non sculptorem, sed ipsam dialectum in culpa esse duximus, qua illius vocabuli spiritus non satis distincte et accurate pronuntiaretur: multo facilius in mediis vocabulis credimus spiritus tam obscure sonuisse, ut modo ponendi modo omittendi viderentur.

Quae omnia cum mente colligamus, primum certum ordinem animadvertemus, secundum quem spirans littera in fronte vocabulorum evanescens primo abit in spiritum asperum, qui tum ad lenem descendit:

ϝίσϝος Hes.	: ἴσος her.	: ἶσος her. et vulg.
ϝέτος her.	: πενταἑτηρίδα her.	: ἔτος vulg.
*ϝέργω	: ἕργω her.	: ἔργω vulg.
*σα	: ὁ her. et vulg.	: ὀ locr.
ϝιστία Hes.	: Ἱστίειος her.	: ἱστία locr.
		ἀκρός vulg.: ἁκρός her.

ὀκτώ vulg. : ὁκτώ her.
ἐννέα „ : ἑννέα „
ἰαρός aeol. : ἱαρός her. et vulg.
ἄμμες „ : ἁμές „ „
ὄρος her. : ὅρος att.
ἄγειν her. et vulg. : ἅγειν locr.

*σαμα : ἅμα her. et vulg. : ἀμαξιτός her.
*Fαλια : ἁλία ion. : ἀλία her.
*σέχω : ἕξω her. et vulg. : ἔξω her.

Inde etiam apparet, dialectum Heracliensem adamasse quodammodo aspirationem, quam decies vel servabat vel novabat, ubi in aliis dialectis lenis exstabat; bis lenem tuebatur ab Atthide Locrideque in asperum mutatum, ter tantum asperum vulgaris dialecti ad lenem debilitabat. Quo asperi studio cum Atthide aliquam communitatem init, reliquis dialectis, imprimis Lesbiaca, lenem pro aspero substituere studentibus, ita ut nunc in lingua Neo-graeca spir. asp. prorsus evanuerit.

§ 9. De digammate.

I. Servavit dial. Her. digamma in his vocabulis:

1. Fέτος, quod etiam legimus in diall. Locr. Fέτος Hyp. 13, 33; Arcad. Fέτεα Teg. a. 4, b. 5, Fετῶν Teg. a. 6; Boeot. Fέτια C. I. 1569; Fικατι Fέτιες 1575. Digammatis vestigia facile cognosces in Lacon. διαβέτης C. I. 1241—1243 (de quo nomine vd. Boeckh, C. I. I p. 611), 1273, 1432; in γέτορ, γέτος glossis; porro in Hesych.: ἀετέα· τὰ τῷ αὐτῷ ἔτει γεννώμενα, αὐετῆ· τὸν αὐτοετῆ, ὑετής· ὁ αὐτοετής ex ἀFετής ortis vocabulis; denique in Hom. οἰετέας ex ὀFετέας (Etym. 196). — De aspero in πενταἑτηρίδα ex digammate attenuato jam dictum est.

2. Fίδιος, etiam Locr. Fιδιόξενος Ozo. 12, Coron. Fίδιον in duobus titulis (Berichte d. Kön. S. Ges. d. Wiss 1854 p. 200). Digammatis vestigium Rennerus (Stud. I, 1, 145) recte cognovit in hiatu Theogn. 440: αὐτοῦ ἰδίων (ubi ex scriptura ΚΙΔΙΟΝ codicum AKO Ahrens, et Bergk ad h. l.

Fιδίων antiquitus scriptum fuisse concluserunt, quod Rennerus suo jure negat). Hiatum admittit etiam Pind. Ol. XIII, 49 ed. Bergk. — Proxime ex *Fίδιος* exstitit ἴδιος, quod legitur in titulis Teniis: καϑ' ἰδίαν 2329, 7; 2335, 3. 51; 2347, c. 8, Thessal. καϑ' ἰδίαν (Keil, Inscr. Thessal. tres p. 10). — De origine ex σFέ-διος vd. Etym. 366.

3. *Fίκατι* ex *Fείκατι*. *Fίκατι* exstat etiam in Lacon. 1511, Argiv. 18, Boeot. 1569 a. III, 1575; digammatis vice β fungitur in glossa Hes. βείκατι· εἴκοσι; καί ante εἴκοσι ap. Hom. non corripitur *B* 510, 748, *Ψ* 264 etc. ubi Bekkerus contra codices scribit καὶ ἐFείκοσι (Hoffmann, Qu. H. II 45). — Ne hic quidem deest forma aspero praedita inter digamma et lenem intercedente, dico Hes. ἵκαντιν.

4. ἐγFηληϑίωντι a rad. Fελ, cujus digammatis quamvis in titulis fortuito nullum aliud exemplum nunc conspicitur, vestigia tamen resederunt in glossis Hes.: βήλημα· κώλυμα· Λάκωνες, γηλουμένους· συνειλημμένους aliis, quas vd. ap. Ahr. II 160; et apud Homerum, de quibus cf. Hoffmann, Qu. H. II 37.

In ἁλία voce eandem radicem vidimus digamma perdidisse.

5. *Fέξ*. Cum prius viri docti comparatis et Latino *sex* et Graeco communi ἕξ pristinam hujus numeralis et primigeniam formam *sex* sonuisse et in *Fέξ* Heracliensium recens digamma irrepsisse censuerunt, nunc detectis vet. bactr. *khshvas*, armen. *wetz*, vet. britt. *chwech* formam indog. **ksvaks* fuisse consentaneum est[26]), ex qua gr.-it. **sveks* abiit. **Sveks*

26) Fick II. ed. p. 54 etiam **ksvas* (= bactr. *khsvas*) formam Graeca in lingua servatam esse censet in glossa Hes.: ξέστριξ· κριϑὴ ἡ ἑξάστιχος· Κνίδιοι. Haec enim dicit: „ξεσ- bedeutet in dem Worte *sex* und ist = zend. *khshvas*, στριγ- heisst Reihe, Zeile, vgl. lat. *striga* f. *Reihe*, deutsch *Strich*, ξεσ- στριγ- heisst demnach *sechszeilig* ἑξάστιχος, wodurch es glossirt wird.“ Tamen num *ξες Graeca vox fuerit, dubito; fortasse ξέστριξ metathesi adhibita ex *ἕξ-στριξ explicandum est.

autem in lat. *sex*, gr. *Fέξ*: ἕξ ita descendit, ut **sve* pron. gr.-it. in lat. *se*, gr. **Fέ*: ἕ.

Neque, quod diu creditum est, soli Heracleidi inter graecas dialectos haec forma propria est, quippe quae nunc a Kirchhoffio (Studien zur Gesch. d. gr. Alph. 2. Aufl. p. 95) in inscr. Lacon. 1511, v. 20, ubi *FEXE* . . . i. e. *Fεξήκοντα* exstat, et a Weschero (Ann. dell' Inst. 1866 vol. 38 p. 7. 14) in inscr. Delph., ubi *ΠΕΝΤΕ. ΟΝΤΑΚΑΙFE.* remansit, detecta sit. — Apud Homerum digamma modo postulatur (*E* 270, *χ* 252), modo admittitur, modo vetatur. — Editores C. I. in priore tab. *Fέξ* in ἕξ mutasse, in posteriore vero *Fέξ* reliquisse, jam notavi § 1 not. 1.

II. Periit digamma ab aliis dialectis retentum in his vocibus:

1. ἀεί, ἀές, quod ex *αἰFεί*, **αἰFές* exstitisse jam diximus; *αἰFεί* legitur in Arg. C. I. 1 et in Locr. Hyp. 4.

2. αἰ conjunctionem ex **σFαι*: **Fαι* ortam nusquam digammate instructam deprendimus, tamen *β* digammatis munere fungitur in glossa Hes. *βαίκαν* (=αἴ κα)· ἐάν· Κρῆτες.

3. ἄρρηκτος et ἐρρηγεῖα a rad. *Fραγ*, quae in Lesb. *Fρῆξις*, quod ab Alcaeo (fr. 149) semel dictum esse Trypho refert, et in *Βρῆσσα* N. P. (Ahr. I 34) digamma vel ejus vestigium servavit. In ipsis *ἄρρηκτος* et *ἐρρηγεῖα* vocibus *ρ* liquida assimilatione *Fρ* consonarum geminata digammatis memoriam retineri notissinum est.

4. ἕκαστος olim a digammate incepisse, quamquam jam diu praecipue ex Homerico usu viri docti suspicati sunt (Bekker scripsit *Fέκαστος* in Il. ed.; cf. Hoffmann, Qu. H. II 21; Allen l. c. 248 sq.), tamen nunc demum inscr. Locr. Hyp. reperta, in qua *Fέκαστος* quater, vv. 9, 26, 28, 30, legitur, certum est. Itaque ea, quae antea multis viris doctis placuit, Boppii derivatio hujus vocabuli ex **ἕν-καστος* corruit, ac recte Allenus *ἕκαστος* ad **σFέ-καστος* revocare videtur, quod „quisque seorsum" „jeder für sich" significet.

5. ἐργάζομαι a rad. *Fαργ* (Etym. 171). Digamma exstat in El. *Fάργον* C. I. 11, ejusque vice funguntur *γ* et

β in his glossis Hes.: γέργανα (=*Fέργανα)· ἐργαλεῖα, γαβεργόρ (=*γαFεργός)· οὐ μισθωτός· Λάκωνες. — Vestigia digammatis apud Homerum collegit Hoffmann, Qu. H. II 24, ea, quae apud elegiacos et iambicos exstant, Renner, Stud. I, 1, p. 148. — In ἀμπελωργικά voce syllaba olim a spirante incipiens vel contractionem passa est.

6. ἔργω in ἀφέργω, ἐφέργω, συνέργω, cujus digamma in titulis quidem nondum repertum est, tamen ex hiatu apud Homerum (Λ 437 χρόα ἔργαθεν) et ex formis ἐέργω, εἴργω etc. concludi potest.

7. De ἴσος et ἶσος et de

8. Ἱστίειος vocabulis jam satis § 8 dictum est.

9. οἰκία, ἐπι-οικοδομά, ἐπ-οίκια, qua in stirpe digamma non raro servatum est. Vide enim in tessera Petiliensi Fοικία C. I. 4; Locr. ἐπίFοικος, μεταFοικεῖν, ἀπιFοικία, alia composita in titulis Hyp. et Oz.; Argiv. πεδάFοικοι C. I. 14. 19; Boeot. Fυκία 1563, 4; 1564, 10, atque ubi solum Fυ . . . resedit, 1562, 4; Fοικία 1565 certa emendatione ex *EOIKIA* elicitum. — Vestigia digammatis apud Homerum plurima collegit Hoffmann, Qu. H. II 32, quae apud Mimnermum reperiuntur, Renner l. c. 149, apud Epicharmum hiatum admittit in ἥκω οἴκαδις (frg. 19). — Denique ne apud Heraclienses quidem omnem digammatis memoriam perditam fuisse demonstratur hiatu in ἐπι-οικοδομά voce.

10. In media ὄρος voce digamma evanuit, ut apparet ex Corcyr. ὄρFος (Rh. M. XVIII, 575) et ὄρβος C. I. 1909 formis; cum prod. suppl. elisum est in Ion. οὖρος et Cret. ὦρος.

11. ῥήτρα a rad. Fερ (Etym. 320 sq.; cf. § 4) olim a digammate incepisse, evincitur El. Fράτρα C. I. 11 et lesb. βρήτωρ (=*Fρήτωρ) vocibus; quo etiam Τῆνα Ὀράτριον inscr. Cret. Bergm. v. 51 rettulerim, ut qui Ὀράτριος = *Fράτριος (quod jam Schneidewin. in Philol. IX p. 699 not. 2. censuit) ideo dictus sit, quia leges foederaque tueretur, ut ἀγοραῖος, Ζεὺς ὅρκιος, *Deus fidius* vocatur. — De transitu F in ο dubitari nequit, cf. δFάν: δοάν, Fάξιοι: Ὄαξος, Fιλεύς:

Ὀϊλεύς, Βλισσήν: *Ὀλισσήν* alia, quae congessit Curtius in Etym. 518 sqq.

Alia vocabula, quae non minus antiquissimo tempore digamma habuisse ex linguis cognatis scimus, hic prorsus omisi, in quibus jam eo tempore evanuisse videatur, quo Graeca lingua nondum in dialectos abierat.

ὅτι in inscr. Locr. Oz. v. 6 sive propter rudiorem pronunttationem, sive mero errore *Fότι* insculptum est; sed gr. relativum ad stirpem *jas, jâ, jat* redire nunc fere omnibus constare videtur. Cf. Allen l. c. p. 252; Windisch, Stud. II 212 sq.

§ 10. De sibilante.

I. *σ* servatum est in dial. Her.

1. in *μες* terminatione I. pers. pl. act. de qua vd. § 16.

2. inter vocales cf. *ἄγωσαν, ἀπεμετρήσαμες, ἀπογηράσωντι, πᾶσα, πᾶσι* etc., ubi Lacones, a quibus Heraclienses Tarentinis intercedentibus originem duxisse scimus, *σ* in spir. asp. mutasse traduntur (exempla vide ap. Ahr. II 76 sqq.). — Tamen cum Alcmanis fragmenta hujus mutationis ne vestigia quidem prodant, neque in omnibus titulis Laconicae dialecti conspiciatur, neque in eis, ubi exstat, constanter: apparet eam non antiquitus Laconidi propriam fuisse, sed tempore quodam non nimis antiquo irrepsisse et sensim tum propagatam esse; quod tempus inter Tarentum urbem conditam Alcmanemque et Aristophanem, sive, ut tempus summatim comprehendam, inter 600 et 400 a. Chr. n. referendum est. Accuratius de hac re disputarunt Ahrens II p. 74 sqq. et Kirchhoffius, Berichte d. Berl. Akad. 1870 p. 60 sq.

3. in fine vocabulorum ubi recentior Laconum et Cretensium dialecti *σ* in *ϱ* mutabant, quod passim etiam in mediis vocabulis fiebat. Exempla collegit Ahr. II 61, quibus *κοϱμιόντων, κόϱμονς* ex tit. Bergm. Cret. et *κοϱμῆται· κοσμῆται* glossam Hes. addas. — Sed in tabb. Her. legimus *ἄλλος, Ἀπελλαῖος, ἄτεκνος, Δίωνος, Fέτος, Κωνέας* etc. neque ullum *σ* in *ϱ* mutationis vestigium. Itaque hanc quoque mutationem

post coloniam Tarentum deductam demum in Laconum dialectum ingressam esse certum est. Neque hic alia quae idem suadeant, exempla desunt. Tacent enim grammatici de hac mutatione, nulla vestigia insunt in Alcmanis fragmentis, nulla in inscriptionibus Laconicis, nulla in Lysistrata. Omnem copiam unus suppeditat Hesychius. Quare hanc corruptionem recentissimo demum tempore, haud diu ante Alexandrinorum aetatem in dialectum invectam esse crediderim, posteriorem quam et σ in asperum et ϑ in σ permutationem.

4. De μής nominativo, cui respondet att. μήν, disputavi § 4.

5. Ante consonam sequentem sibilantem non duplicant, quod faciunt Locri, cf. ὅσστις Hyp. 14, 35, *Fασστός* Oz. 14, Laeones: *Ἀρισστόδαμος* C. I. 13, Delphi: *Ἀρισστογείτων* 25, Argivi: *Τελέσστας* 166 alii, quos vide ap. Ahr. II 100. — Contra legimus in nostris tabulis *ἀμφίστασϑαι*, *ἀπέσταν*, *Ἀρίσταρχος*, *Ἀριστίων*, *ἕκαστος* etc.

6. Neque σ ante τ in τ, ante κ in κ mutabant, quod assimilatione quadam reconditiore Tarentinos, Lacones, Boeotos fecisse tradunt (cf. Ahr. II 103); immo legimus *Ἱστίειος* (Lac. *ἑττία* pro *ἑστία*), *ἑστάσαμες* (Lac. *ἕττασαν* pro *ἔστησαν*) *ἐς τάν* (Lac. *ἑττάν*); *γηράσκω* (Lac. *διδάκκει* pro *διδάσκει*), *Ζωπύρισκος*, *Λεόντισκος* (Lac. *ἀκκόρ*, *κακκόρ* pro *ἀσκός*, *κασκός*).

7. In *συκία* Heraclienses σ una cum vulgari dial. loquebantur, sed antiquissimam hujus vocis formam **τυκία* fuisse Ahrensius cum aliqua probabilitate demonstravit (II, 64). Thebanos quidem *τῦκα* pro *σῦκα* dixisse ex Athen. XIV, 622, a, comperimus et ejus Siciliae urbis, quam Cicero Verr. IV c. 53 *Tycham* vocat, antiquissimum genuinumque nomen **Τυκῆ* (= *Συκῆ*) fuisse Ahrensius putat.

II. σ geminatum, quod aliae dialecti in simplex σ attenuabant, servatum est in his formis:

1. *ἐδασσάμεϑα* (II 28, 54, 60, 68 al.), quod etiam apud Homerum duplici sigmate scriptum exstat. Jam hac ceterisque Doricis formis duplici σ exaratis illa opinio, quam an-

tea grammatici usque ad taedium dictitabant, metri causa σ talibus in vocabulis apud Homerum duplicari refellitur, ita ut, quod vel nunc quidam magistelli non desistant eam pueris praemandere, dici nequeat, quam sit perversum. Immo ubique σ geminatum antiquius simplici esse constat inter viros doctos, atque in δάσσασθαι verbo ejus causam radicem esse in σ vel τ exeuntem censendum est. Ad δασ radicem δέδασμαι, ἐδάσθην, δασμός, δαίομαι formis, ad δατ praesenti δατέομαι ducimur, ita ut ne Leskienus quidem, qui de hoc verbo in Stud, II p. 122 agit, utra ei re vera subsit, ad liquidum perduci posse credat.

2. σσ ex σj ortum in

a) ὅσσος, quod ex *jότι-ος: *ὅτι-ος: *ὅσι-ος exstitisse videtur, si comparamus τόσσος cum lat. *tot, toties, totidem*. Apud Homerum quoque (e. gr. *A* 186, 516, *Z* 454, *I* 160 etc.) et elegiacos iambicosque (Renner l. c. p. 160) frequens est, ac vel apud tragicos in carminibus Aesch. Pers. 864 et Soph. Phil. 509 ed. Dind. P. Sc. V. ed. legitur.

b) μέσσος ex *μεθ-jος scr. *madhjas* lat. *medius*, Doridi commune cum Homeri dialecto, nonnusquam etiam apud tragicos ac vel in trimetris (Antig. 1223. 1236. fragm. 239, 5; in canticis Trach. 635, Oed. Colon. 1247 ed. Dind.) exstans, rediens in Μεσσαμβριανῶν nomine C. I. 2053, c.

3. σσ ex σF natum in terminatione dat. pl.: ἔντασσι, ποϊόντασσι, πρασσόντασσι, ὑπαρχόντασσι (cf. § 3, 1). Suffixum -σσι ex σFι (indog. *sva*) ortum recentiore tempore in omnibus dialectis, maxime in Atthide, ad -σι redactum est. Tamen -σσι reperis etiam in trimetris tragicorum (Eur. Alc. 756 χείρεσσι; saepe in canticis, cf. Gerth in Stud. I [2] 255).

III. ζ.

1. Heraclides ap. Eust. 1654, 23 (Ahr. p. 98 not. 6) ζ apud Tarentinos in σσ abiisse refert in σαλπίσσω, λακτίσσω, φράσσω aliis vocibus. Fieri potest, ut hoc praeceptum recte se habeat (Ahr. non male animadvertit, Latina verba in *-isso*

inde manasse videri, ut *κωμάζω comissor, ἀττικίζω atticisso*), id certum est, Heraclienses hac in re Tarentinorum dialectum minime secutos esse, ζ enim servant in *καρπίζομαι, ὁρίζω, τερμάζω.*

Item contraria σσ in ζ mutatione, quae Aeolibus propria (Ahr. I 46) etiam Tarentinis a grammaticis (Ahr. II 101 not. 3) tribuitur, citantibus *πλάζω, ἀνάζω, νίζω, μέζων* pro *πλάσσω, ἀνάσσω, νίσσω, μέσσων* ut Tarentina, si omnino recte traditur, Heraclienses prorsus abstinuerunt, ut praeter alia *πράσσω* vocabulum demonstrat.

2. Mutationem ζ in σδ, quippe quam apud Alcmanem quidem et ceteros lyricos poetas saepissimeque in scriptis quae Doricae dialecti tantum ementitam speciem prae se ferunt, deprehendamus, nec vero apud Pindarum neque in ullo titulo, Ahrensius rectissime omnino a Doride abjudicatam uni Lesbiacae dialecto vindicavit, quam lyricos etiam aliis in rebus (cf. *-οισα* pro *-ουσα, πεδά, κλέννα, βλήρ* ap. Alcm.) imitatos esse scimus.

Neque illius δ (in mediis vocibus δδ) quod Lacones et Megarenses ejecta *j* sequenti littera retinuerunt (Ahr. II 94) reliquis Graecis *δj* in ζ mutantibus, ullum vestigium ad Heraclienses penetravit, immo dicebant: *ζαμιόω, Ζώπυρος, καρπίζω, ὁρίζω* etc.

§ 11. De liquidis et nasalibus.

1. De liquidis nil quod commemoratu dignum sit, dial. Her. nobis suppeditat, nisi mutationem λ in ν in *Φιντίας* N. P. — Grammatici enim non raro testantur a Doribus λ in ν mutari ante τ vel θ, cujus rei haec afferunt exempla: *βέντιον, βέντιστος, δέντα, ἔντο* vel *ἕντο, ἦνθεν, κέντο, Φίντις, φίνταιος.* Ac legitur apud Theocritum saepe *ἐνθεῖν*, semel (V, 76) *βέντιστος*, nec vero apud alios hujus dial. scriptores neque in titulis ullum exemplum exstat — praeter *φιντάται* Epich. 31, *Φίντις* N. P. Pindaricum, nostrumque *Φιντίας.* — Itaque non tam Ahrensio assentiri velim qui (II 111) hanc mutationem non omnibus Doribus communem fuisse,

dubiumque esse, num apud Siculos constanti usu frequentata sit, autumat, quam illis exemplis non certam justamque legem phoneticam, sed potius corruptiorem pronuntiationem prodi putare, qua hic illic, imprimis in rad. φιλ, ante dentales λ in ν mutaretur assimilatione quadem reconditiore (Etym. 410). — Sed prorsus errat, cum neget (p. 110) Φίντις et Φιντίας a φιλ derivari posse, quod nomina Φιλτίας et Φίλτις apud reliquos Graecos non reperiantur. Primum enim, si modo Φίντις et Φίλτις, Φιντίας et Φιλτίας simul legantur in Doride, quis ea ejusdem originis esse, scil. a rad. φιλ derivata, negaverit?

Tum vero haec et alia nomina simillimae formationis frequentissima sunt et in Doride et in reliquis dialectis.

Hic habes omnia, quae in Passovii lexico repperi:

Φιλτέας Et. M. 795, 15; Tzetz. ad Lycophr. 633.
Φίλτης Mionnet. 3, 273.
Φιλτιάδης Demosth. XXXV, 20, 34 (Φ. Ξυπεταιών ergo Atticus).
Φιλτίας R. Rochette, lettre à M. Schorn p. 55.
Φιλτίνη C. I. 5265.
Φιλτίς Laert. Diog. VIII, 88; Jamblichi V. Pyth. p. 532 ed. Kiessl.
Φιλτόδαμος Act. Acad. Boruss. 1844 p. 278.
Φίλτων, Plaut. Trin.; Boeckh, Staatsalterth. vol. III p. 390 Urkund. X, v. 25.

ν pro λ habent:

Φίντας Paus. IV, 16, 2; IV, 4, 1.
Φιντέας Et. M. 795, 12.
Φιντίας Diod. S. exc. 554; Plut. Mor. p. 93 E.; Jambl. V. Pyth. 270; R. Rochette „Journ. des Sav.“ 1830 p. 120 etc. etc.
Φιντιάς Diod. S. exc. 495 etc.
Φίντις Pind. Ol. VI 22 ed. Bergk.
Φίντυλος Anth. VI, 192; C. I. 5567.
Φιντώ Anth. VI, 288.
Φίντων Anth. VII, 503; C. I. 5428, 5610.

Quibus comparatis ne minima quidem dubitatio exoriri

potest, utramque nominum classem ad eandem stirpem φιλ redire, quam saepissime ad nomina propria formanda usurpatam esse et notissimum et apertissimum est.

2. Nasales tam propinquas inter se esse, ut qualis ponatur, a natura consonae, quae in singulis vocibus sequitur, pendeat, notum est; et exspectamus quidem ante dentales ν, ante labiales μ, ante gutturales nasalem gutturalem, quae γ nasali, quod vocatur, sollemni usu significatur. — Tamen in inscriptionibus non raro hanc legem neglectam videmus, sed ea tantum ratione, ut ν vices μ et γ nasalium suscepisse, quod ad scripturam solam, nec vero ad ipsam pronuntiationem spectare persuasissimum habeo, contrarium vero nusquam conspiciatur. — Sic, ut primum ν pro γ nasali usurpatae nonnulla afferam exempla, legitur in inscr. Locr. (Allen l. c. 245) ἀνχωρεῖν, ἐνκαλειμένῳ, ἀνάνκας, ἄνχιστος, λανχάνειν, neque usquam γ nasale, in Acarn. ἐνγύς 1794 h, in tessera Petil. Μίνκων C. I. 4; ἀνγελίας, τυνχάνει 2347 e. Deinde munere μ labialis nasalis fungitur in Locr. Hyp. ἀνφότερος, Corc. ἀνπέλων C. I. 1840, πένπτης C. I. 90, Arcad. ἑκοτόνβοια C. I. 1515 etc.

In dialecto Heracl. in universum eae leges valuisse videntur, ut ν ante dentales et gutturales, μ ante labiales poneretur. Primae legi quod repugnet, tota Graecitate nullum exstare exemplum jam dixi, alteram autem et tertiam etiam in his tabulis nonnunquam desertam videmus. Sic scribitur quidem ἀναγγελίοντι, ἀγγράφεν, ἀγγράψαι, ἀγγραψάντω, ἀγκοθαρίοντι, ἀγχωρίξαντες, sed ἔγγωνον et πρώγγυος; sic ἀμμισθωθῇ, ἄμπελος, ἀμπώλημα, ἐμβαλεῖ, ἔμβολος, ἐμπρησόντι, ἔμπροσθα, πέμπτα, sed praeter ἑκατόμπεδος II 24, 31, 38, 69 exstat ἑκατόνπεδος II 42, 47, 54, 60, ita ut hic quoque inconstantiam quandam si minus dialecti Her., tamen tabularum Her. reperiamus.

Illius vero enclisis, qua nasales, ut in singulis mediis vocibus, sic in fine vocabulorum consonis subsequentibus se accommodant, quam in inscriptionibus praecipue antiquioribus frequentissimam esse scimus (cf. Giese, üb. d. äol.

Dial. p. 84 sqq.), unum solum exemplum in tabulis exstat *ἐμμέν* 41, contra *τὸν πρᾶτον* 113, *τὸν πάρ* 113, *τὰν βυβλίναν μασχάλαν* 92, *τὰν μέν* 180, *ἐν μέσσῳ* II 24 etc., et si ad nasales ante gutturales positas spectamus: *Ϝιδίαν γᾶν* 13, *ἱαρὰν καί* 32, *πρᾶτον χῶρον* 113 etc.

3. *ν ἐφελκυστικόν* adsumunt in tabulis Her. soli dativi pl., tamen tanta licentia, ut modo adjectum sit consona, modo omissum vocali subsequente. — Legem vulgarem observant *ποϊόντασσιν αὔτα* 50 et *ὑπαρχόντασσι δενδρέοις* 175, relincunt vero *ἔντασσιν πάρ* 104 et *πρασσόντασσι αἱ* 158. Nusquam III. pers. pl. in *-ντι* exiens *ν ἐφ.* admittit (cf. *ἐκπέτωντι αὐτοί* 120, *κατασκαψόντι οὐδέ* 131, *ἀφερξόντι ἀνκοθαρίοντι* 131 etc.), quippe quod ne in aliis quidem Doridis fontibus factum sit, nisi in Pseudo-Pythagoreorum scriptis. Sed etiam *ἐστί* (sic II 80: *ἐστὶ ἀπό*) et *Ϝίκατι* (sic 45: *Ϝίκατι ἑπτά*, 82: *Ϝίκατι ἐπί*) *ν* paragogicum respuunt, quod in omnibus dialectis patiuntur (De *ἐστί* exempla afferre taedet; de *Ϝίκατι* vide Ann. Oxx. I 147, 32: *τὰ δὲ εἴς τι Δώρια ὀνόματα παραλαμβάνει τὸ ν· εἴκοσι, εἴκατι, εἴκατιν*; *ἴκαντιν* exstat apud Hesych.).

§ 12. De consonis mutis.

I. De gutturalibus.

1. *κ* tenuis *ἐκ* praepositionis ante mediam et *Ϝ* spirantem in *γ* attenuata videtur in *ἐγϜηληθίωντι* et *ἐγδικαξῆται*. Sed collatis *isz* lituan. et *izŭ* vet. slav. formis, quarum posterior nos ad consonam mediam ducunt (nam vet. slav. *z* = indog. *g*), nisi in hac utraque lingua tenuem in mediam debilitatam esse putare malumus, fortasse *ἐγ* formam pristinam genuinamque esse censebimus (cf. Curt. Etym. 358), quae postea demum in *ἐκ* obdurata sit. Tamen, quoad etymon *ἐκ* praepositionis repererimus, hoc incertum manebit. — Ceterum *ἐγ* ante medias etiam in Corcyr. *ἐγ Βακχιδᾶν* 1850 et in Att. titulis exstat.

2. *δεκώνται* a rad. *δεκ* (Etym. 129), quam antiquiore tempore omnino aspiratam respuisse omnium dialectorum

consensu demonstratur. Herodotus enim solum δέκ-ομαι scripsit (cf. Bredow, de dial. Her. p. 90), ex Lesb. dial. servatum est δέκετ' Sapph. 1, v. 22, apud Pindarum δέκεσθαι saepissime (cf. Ol. IV, 9; V, 3; XIII, 68; P. VIII, 5; N. V, 38 ed. Bergk.) legitur, neque in Atthide tenuis inaudita est, ut δωροδόκος, πανδόκος, δοκός, δοκάνη, quibus fortasse etiam δεκάζω addi potest (Etym. 461), demonstrant.

Tamen recentiore tempore χ pro κ etiam in Doridem irrepsit, cf. ὑποδεχέται Herm. 1193, 10; ὑποδοχά Rhod. 2525 A, a, 49; δεχομένοι Epich. 4.

3. διακνόντων 11 tantum aeris sculptori tribuendum esse certissimum est. Neque enim γνω radicem (Etym. 169) usquam κ pro γ gestasse ullum verstigium est[27]), neque pronuntiatione γ ad κ corruptum esse, quidquam habet probabilitatis. Itaque jam Mazocchius διαγνόντων restituit, quod loco huic simillimo II 9 exstat, ita ut prorsus nulla dubitatio relinquatur.

II. De dentalibus.

1. τ.

a) Anticum τ servatum est in terminatione III. pl. -ντι, de qua vide § 16.

b) De Fίκατι, διακατίοι reliquis centenariis numeralibus jam § 3 disputavi.

c) ἐκπέτωντι a rad. πετ, quam formam pristinam usurpat Pindarus in πετοίσαι Ol. VII, 79; πετόντεσσιν P. V, 50, ἔμπετες P. VIII, 81; κάπετον Ol. VIII, 38.

d) ποτί, quod ex πορτί cret., προτί hom. ρ liquida evanescente, (ut in ὑδαρτ-, σκαρτ-, ἡπαρτ- stirpibus evanuit) exstitit. Contra in Attica dialecto ex προτί

27) Buttmannus solus Lexil. II. ed. II p. 236 κοεῖν (de quo cf. Ahr. II 86), adeoque germ. kennen, angl. know cum νοεῖν comparans re vera pristinam formam *κνοεῖν fuisse statuit, quod hac Heracliensi forma cognita majore fortasse confidentia, quamvis non meliore jure fecisset. Nam κοεῖν ad aliam radicem referendum est (Etym. 144), et *k* in vocabulis Germanicis ex legibus phoneticis huic linguae propriis *g* indogermanico respondet.

fiebat *πρόσι: πρός, ι vocali aeque decidente atque in Dorica πότ forma per apocopen orta, quae ne ante dentales quidem in πός mutabatur, teste ποτθέντες Heracl.; tantum enim aberat, ut semper in Doride dentalium in concursu prior in sibilantem abiret, ut nonnunquam e contrario sibilans ante τ vel ϑ assimilatione in τ mutaretur (cf. Ahr. II, 103).

e) τῆνος, quod a schol. Theocr. I, 1 e κεῖνος κ in τ mutato ortum esse dicitur, potius ex stirpe τα vel τε originem duxit.

2. Ante sequentem δ mediam κάτ praepositio per apocopen orta secundum leges assimilationis ad καδ descendit in προ-καδ-δεδικάσθω.

3. De ϑ aspirata.

σϑ in his formis generis medii: καρπευέσθαι, πορευέσθαι, χρῆσθαι, ἐπελάσθω, προκαδδεδικάσθω ex ττ: στ ortum esse cum Boppio (Gr. compar. II 322, III. ed.) et Schleichero (Compend. p. 692), quibus etiam Allenus (l. c. 241 sqq.) astipulatus est, censeo. Allenus igitur suo jure ἀρέσται, ἑλέσται, παμαιοφαγείσται, χρῆσται, ἑλέστω, χρῆστω Locricas formas antiquius στ ex ττ ortum servasse contendit, quod reliqui Graeci, quo solent, studio tenuem post sibilantem aspirandi (de quo vide Kuhn. in Ann. III et IV; Etym. 457) in σϑ mutassent. Tamen his formis exceptis dialectus Her. aspirationem tenuium, quae in Cretensium dialecto (cf. Hey, de dial. Cret. p. 31) et in lingua vulgari (cf. Roscher in Stud. I [2] p. 63) latissime patebat, prorsus respuit.

(Quae supersunt prodibunt in Studiorum a Curtio editorum vol. V.)